

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

DIPLOMSKO DELO

**ZNAČILNOSTI RAČUNOVODSKIH SERVISOV V
SLOVENIJI**

Ljubljana, junij 2008

JANA OSTANEK

IZJAVA

Študentka, Jana Ostanek, izjavljam, da sem avtorica tega diplomskega dela, ki sem ga napisala pod mentorstvom dr. Maje Zaman in dovolim objavo diplomskega dela na fakultetnih spletnih straneh.

V Ljubljani, dne 11.06.2008

Podpis: _____

Vsebina

UVOD	1
1 RAZVOJ RAČUNOVODSKIH SERVISOV V SLOVENIJI IN DRUGIH ČLANICAH EVROPSKE UNIJE	2
1.1 RAČUNOVODSTVO IN RAČUNOVODENJE	2
1.2 RAČUNOVODSKI SERVISI	4
1.2.1 <i>Predstavitev panoge</i>	7
1.2.2 <i>Organiziranost računovodskih servisov v Sloveniji</i>	8
1.2.3 <i>Značilnosti organiziranosti računovodske dejavnosti v drugih državah članica EU</i>	12
2 ZNAČILNOSTI RAČUNOVODSKIH SERVISOV V SLOVENIJI.....	15
2.1 PONUDBA STORITEV RAČUNOVODSKIH SERVISOV	15
2.2 NAROČNIKI STORITEV RAČUNOVODSKIH SERVISOV	18
2.2.1 <i>Dejavniki pri odločitvi o sprejemu novega naročnika računovodskih storitev</i>	21
2.2.2 <i>Dejavniki pri izbiri ustreznega računovodskega servisa</i>	22
2.3 KAKOVOST RAČUNOVODSKIH SERVISOV	23
2.3.1 <i>Ugotavljanje kakovosti računovodskega servisa</i>	24
2.3.1.1 <i>Izobraževanje zaposlenih</i>	26
2.3.1.2 <i>Spremljanje zadovoljstva naročnikov</i>	29
2.3.2 <i>Kakovost računovodskih servisov v Sloveniji</i>	31
2.4 RAČUNOVODSKA TARIFA	32
2.5 ODGOVORNOST RAČUNOVODSKIH SERVISOV	35
2.5.1 <i>Odškodninska odgovornost računovodskega servisa</i>	36
2.5.2 <i>Zavarovanje odškodninske odgovornosti računovodskega servisa</i>	38
2.6 PREDLOG ZAKONA O RAČUNOVODSKI DEJAVNOSTI	39
SKLEP.....	40
LITERATURA IN VIRI	42
PRILOGA	1

Kazalo tabel

Tabela 1: Število članov Združenja računovodskih servisov	9
Tabela 2: Storitveni profil povprečnega računovodskega servisa.....	18
Tabela 3: Program usposabljanja za vodenje računovodskih servisov – statistika opravljenih izpitov.....	27
Tabela 4: Program usposabljanja za knjigovodska dela– statistika opravljenih izpitov.....	28
Tabela 5: Dinamika dopolnilnega strokovnega izobraževanja.....	28
Tabela 6: Intenzivnost prebiranja strokovnih revij (redno branje).....	29

UVOD

Računovodski servisi v Sloveniji nimajo dolge tradicije. Ustanavljati so se začeli po letu 1989, ko je bil sprejet Zakon o računovodski dejavnosti, velik razcvet pa so doživeli po osamosvojitvi Slovenije, ko so ljudje zaradi razpadov velikih sistemov ostajali brez zaposlitve in so začeli ustanavljati svoja lastna podjetja, znanj iz področja računovodstva pa niso imeli. Leta 1996 je bilo pod okriljem Gospodarske zbornice Slovenije ustanovljeno Združenje računovodskih servisov, ki še danes predstavlja krovno stanovsko organizacijo podjetij, katerih dejavnost bi lahko opredelili kot knjigovodsko, računovodsko, revizijsko in davčno svetovalno dejavnost.

Na izbiro teme diplomskega dela, to je Značilnosti računovodskih servisov v Sloveniji, je vplivalo predvsem dejstvo, da se z delom in težavami računovodskih servisov srečujem skoraj vsak dan, saj je moja mama že 16 let lastnica in vodja računovodskega servisa. Tudi v njenem primeru je ustanovitvi lastnega računovodskega servisa botrovalo dejstvo, da je izgubila službo zaradi stečaja podjetja, v katerem je bila vodja saldakontov zunanje trgovine.

Cilj diplomskega dela je predvsem prikazati razvoj in delovanje računovodskih servisov v Sloveniji, predvsem z vidika naročnikov, države, strokovnih organizacij in tudi širše javnosti ter prikazati s kakšnimi težavami se pri svojem poslovanju srečujejo tako računovodski servisi kot tudi njihovi naročniki. Diplomsko delo tudi proučuje kakovost računovodskih servisov v Sloveniji predvsem glede izobrazbene strukture zaposlenih, sprotnega izobraževanja in spremljanja novosti na računovodskem področju.

Namen diplomskega dela je proučiti značilnosti računovodskih servisov v Sloveniji in pokazati, da je računovodstvo zelo zahtevna stroka, ki pa je pri nas premalo regulirana s strani državnih institucij. Prikazano je trenutno stanje v panogi računovodskih servisov v Sloveniji in kakšno stanje bi morali imeti, da bi se lahko primerjali z ostalimi državami Evropske unije.

Diplomsko delo skupaj z uvodom in zaključkom obsega štiri poglavja. V drugem poglavju bosta na kratko predstavljena računovodstvo in računovodenje, razlogi za ustanavljanje računovodskih servisov ter delovanje Združenja računovodskih servisov in njegove naloge, na kratko pa bo opisana tudi organiziranost računovodske dejavnosti v drugih državah članicah EU.

V tretjem poglavju bo opisana vloga računovodskih servisov, kakšna je njihova ponudba, kdo so njihovi naročniki, na kakšen način ti izberejo ustrezen računovodski servis, na kakšen način naj si računovodski servis izbere naročnike svojih storitev, kakšna je kakovost računovodskih servisov, kako se le-to ugotavlja, izobraževanje zaposlenih v računovodskih servisih in nekaj besed o spremljanju zadovoljstva naročnikov.

Sledi še pregled, na kakšen način računovodski servisi zaračunavajo svoje storitve, kakšno odgovornost nosijo računovodski servisi, njihovo odškodninsko odgovornost in zavarovanje le-te, nato pa bo predstavljen še predlog Zakona o računovodski dejavnosti.

Diplomsko delo bo zaključeno s sklepom, v katerem bodo predstavljene glavne ugotovitve glede delovanja in kakovosti računovodskih servisov v Sloveniji.

1 RAZVOJ RAČUNOVODSKIH SERVISOV V SLOVENIJI IN DRUGIH ČLANICAH EVROPSKE UNIJE

1.1 Računovodstvo in računovodenje

Računovodska funkcija je širok pojem. Večina si ob besedi računovodstvo predstavlja predvsem vodenje poslovnih knjig in izdelavo letnih poročil.

Računovodstvo je dejavnost spremljanja in preučevanja v denarni merski enoti izraženih pojavov, ki so povezani s poslovanjem kakega sistema (Turk, Melavc, 1997, str. 9). Je osrednji del organizacijskega sistema organizacije, saj je tesno povezano tako s preteklostjo, sedanjostjo in prihodnostjo vsake organizacije.

Pojem računovodenja ni enak pojmu računovodstvo. Računovodenje tako lahko razdelimo na:

- knjigovodstvo,
- računovodsko predračunavanje,
- računovodsko nadziranje in
- računovodsko analiziranje.

Vse te sestavine so del računovodstva, ne glede na to, v katerem delu podjetja se izvajajo.

Knjigovodstvo je dokumentirano in strogo formalno evidentiranje vseh posameznih poslovnih procesov in stanj, zasnovano na popolnem in trajnem zbiranju ter ustaljenem časovnem in stvarnem urejevanju podatkov, ki z uporabo denarne merske enote prikazuje celotno preteklo poslovanje poslovne enote (Kodeks računovodskih načel, 1998, str. 17).

Knjigovodstvo je del celotnega obravnavanja podatkov o poslovnih stanjih in procesih. Njegovi končni izdelki so računovodski obračuni, ki obsegajo knjigovodske podatke o stanjih in procesih v preteklosti. Sestavljeni so ali za vso poslovno celoto ali za njene sestavne dele oz. za posamezna opravila. Računovodski obračun je sintetično poročilo, ki je izraženo z denarnimi merili in sestavljeno po podatkih iz knjigovodstva. Računovodski obračuni lahko poleg tega zaradi popolnejšega vpogleda in primerjanja obsegajo tudi druge podatke. Obračuni služijo kot izhodišče za poslovno odločanje, saj kažejo, kaj se je dogajalo v preteklosti, iz tega pa se da predvideti, kaj se bo zgodilo v prihodnosti.

Knjigovodstvo je temeljni in zgodovinsko najstarejši del računovodstva in je tesno povezano z vsemi deli računovodstva. Knjigovodstvo in računovodsko predračunavanje morata biti vedno usklajeni na podlagi upoštevanja dvojnega preverjanja medsebojne povezanosti in vseobsežnosti ekonomskih kategorij. To olajšuje računovodsko predračunavanje in zagotavlja knjigovodski vpogled v uresničevanje načrtovanega. Knjigovodstvo je tesno povezano z računovodskim nadziranjem in brez njega ne bi moglo opravljati svojih nalog, ker ne bi bilo zadostna podlaga za zanesljivost podatkov in informacij v računovodskih obračunih. Računovodsko analiziranje tudi ne bi moglo obstajati brez knjigovodstva, podaljšuje ga s svojim posebnim obdelovanjem podatkov. Toda tudi računovodsko analiziranje vpliva na knjigovodstvo s svojimi posebnimi zahtevami.

Računovodsko predračunavanje je evidentiranje, zasnovano na popolnem ali reprezentativnem zbiranju in ustaljenem stvarnem urejevanju podatkov o predvidenih posamičnih ali množičnih poslovnih procesih in stanjih, ki z uporabo denarne merske enote prikazuje prihodnje poslovanje poslovne celote. Je del računovodstva kot celote, ne glede na to, katera služba v podjetju se z njim ukvarja (Kodeks računovodskih načel, 1998, str. 20).

Knjigovodstvo zajema vrednostno stran zajemanja podatkov o preteklosti, računovodsko predračunavanje pa vrednostno stran obravnavanja podatkov o prihodnosti. Končni izdelki računovodskega predračunavanja so računovodski predračuni, ki obsegajo podatke o predvidenih stanjih in spremembah v prihodnosti. Sestavljajo se za poslovno celoto in za njene sestavne dele oz. za posamezne poslovne učinke (predkalkulacije nabave, proizvodnje ali prodaje). Računovodski predračuni so oblikovno urejena poročila, ki obsegajo podatke oziroma informacije o pričakovanih poslovnih spremembah v prihodnosti, izraženih v denarni merski enoti. Lahko obsegajo tudi podatke, ki so za potrebe primerjanja izraženi z naravnimi merskimi enotami (Kodeks računovodskih načel, 1998, str. 20).

Računovodsko nadziranje je ugotavljanje pravilnosti in odpravljanje nepravilnosti v vseh delih računovodstva. Računovodsko nadziranje se pojavlja kot kontroliranje, inšpiciranje ali revidiranje. Šteje se kot sestavni del računovodstva, ne glede na to, katera služba v enoti računovodskega poročanja se z njim ukvarja (Kodeks računovodskih načel, 1998, str. 21).

Cilj računovodskega nadziranja je dobivanje zanesljivih računovodskih obračunov in predračunov, skupaj z ocenami, ter večja usklajenost poslovanja z notranjimi in zunanjimi sodili pravilnosti

Računovodsko nadziranje je tesno povezano s knjigovodstvom, saj se podatki iz knjigovodskih listin ne smejo vnašati v poslovne knjige, dokler niso prekontrolirani. Povezano je tudi z računovodskim predračunavanjem, da so lahko predračunski podatki

čim bolj zanesljivi, s tem pa se ustvarja tudi ustrezna podlaga za računovodsko analiziranje.

Računovodsko analiziranje je presojanje in pojasnjevanje stanja in uspešnosti poslovanja, zasnovano na primerjanju podatkov v računovodskih obračunih in predračunih, ugotavljanje odmikov pri le-teh ter ugotavljanje vzrokov za te odmike in njihovih posledic. Sestavni del računovodskega analiziranja je tudi oblikovanje predlogov za izboljševanje poslovnih procesov in stanj. Je del računovodstva, ne glede na to, katera služba se z njim ukvarja (Kodeks računovodskih načel, 1998, str. 22).

Računovodsko analiziranje je povezano s sestavljanjem računovodskih poročil o načrtovanih in uresničenih poslovnih procesih in stanjih. Posledica računovodskega analiziranja je večja kakovost računovodskih poročil, ki povezujejo računovodske predračune z računovodskimi obračuni in pojasnjujejo razlike med njimi. Računovodski obračuni in računovodski predračuni se štejejo kot dokončne knjigovodske informacije šele, ko so računovodsko analizirani.

1.2 Računovodski servisi

Slovenija je bila v letih po osamosvojitvi priča razcvetu podjetništva. Eden izmed glavnih razlogov za to je prav gotovo prehod iz socializma v kapitalizem, zaradi katerega je propadlo mnogo velikih poslovnih sistemov, ki so imeli računovodstvo organizirano znotraj podjetja. S propadom teh velikih sistemov so ljudje ostali brez zaposlitve in zaradi tega so začeli ustanavljati lastna podjetja, čeprav razen strokovnega znanja, ki se nanaša na dejavnost podjetja, niso imeli nobenih znanj za vodenje lastnega podjetja. S tem so se poleg ostalih svetovalnih in storitvenih podjetij začela ustanavljati tudi podjetja, ki so novonastalim podjetjem ponujala računovodske storitve.

Leta 1993 sprejeti Zakon o gospodarskih družbah je pripomogel k pospešenemu ustanavljanju računovodskih servisov. Prvi računovodski servisi so bili ustanovljeni po Zakonu o podjetjih oz. Obrtnem zakonu, če je šlo za obrtne storitve. Po letu 1993 pa so morali upoštevati določbe Zakona o gospodarskih družbah. Predvsem manjši so obdržali status podjetnika posameznika. Največji problem pa je bil, da se pri ustanavljanju računovodskih servisov ni zahtevalo nikakršnih dokazil o strokovni usposobljenosti vodij računovodskih servisov. Tako je trg kmalu sam izločil nekaj računovodskih servisov, nekateri pa so se po pomoč zatekali k ostalim strokovnjakom (Koželj, 1995, str. 126).

Veliko novih podjetnikov je računovodstvo smatralo za nujno zlo in nepotreben strošek, saj so menili, da je naloga računovodskega servisa le evidentiranje poslovnih dogodkov za poročila, ki jih od njih zahteva država. Zaradi tega sta se pojavila dva osnovna problema, ki sta povezana z računovodskimi storitvami. Računovodski servisi svojih storitev ne znajo tržiti, naročniki pa menijo, da ima od njih korist samo država in jih niso pripravljeni plačati. Problem je tudi v tem, da ne vedo, da računovodske informacije služijo tudi za:

- planiranje, kontrolo in notranje vrednotenje dosežkov,
- sprejemanje poslovnih odločitev in
- poročanje o dosežkih ter zunanje vrednotenje dosežkov.

Računovodski servis lahko opredelimo tudi kot specializirano podjetje, ki se ukvarja (Vehar, 1998, str. 157):

- z vodenjem poslovnih knjig in izdelovanjem obračunov (plač in podobnega),
- s pripravljanjem poročil in davčnih prijav,
- s tolmačenjem oziroma analiziranjem finančnih izidov,
- z računovodskim svetovanjem (na primer pri oblikovanju in organiziranju knjigovodstva),
- s finančnim svetovanjem (na primer pri pripravljanju gospodarskih načrtov pri ustanavljanju, prestrukturiranju, saniranju, ukinjanju ali prodajanju podjetij),
- z davčnim svetovanjem (na primer pri sestavljanju pogodb, spremembah pravnoorganizacijskih oblik, sestavljanju davčnih pritožb, preverjanju odločb pristojnih davčnih organov) in
- z drugim.

Dober računovodski servis mora poznati poslovanje večjih dejavnosti (npr. trgovske, gostinske, gradbene in drugih), saj je treba lastniku podjetja svetovati in ga seznaniti (Melanšek, 1994, str. 55):

- s poslovanjem podjetja,
- z zakonodajo,
- z vlogo inštitucij, kot so banke, Davčna uprava Republike Slovenije, Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Republike Slovenije, carina, Banka Slovenije, Zavod Republike Slovenije za statistiko, Zavod za zaposlovanje in druge,
- z vodenjem poslovnih knjig in evidenc,
- z računovodskimi obračuni, izkazi, izidi poslovanja.

Računovodstvo je v podjetju servisna dejavnost, saj pomaga sprejemati poslovne odločitve in ugotavljati finančno stanje podjetja. Zato je opredeljeno kot jezik, s katerim prenašamo ekonomske informacije tistim, ki se zanje zanimajo: ravnateljstvo podjetja, delničarji, zaposleni, posojilodajalci, dobavitelji in država. Je tudi osrednji del informacijskega sestava podjetja (Turk, Kavčič & Koželj, str. 71).

Pri računovodskih servisih gre za t.i. »outsourcing« oz. zunanje izvajanje storitev. Zunanje izvajanje storitev pomeni, da podjetja nekatere poslovne funkcije prenesejo na zunanje izvajalce, saj ti zaradi specializiranega znanja te funkcije lahko opravljajo bolj učinkovito in z manjšimi stroški. Zaposlitev lastnega računovodja je navadno dražja kot prenos računovodstva na računovodski servis.

Prenos izvajanja računovodskih storitev ima svoje prednosti, pa tudi slabosti. Kot prednosti bi tako lahko navedli (Kuhar, 2004, str. 6):

- nižje cene storitev,
- predvidljivi stroški storitev,
- nižji drugi stroški, povezani z zaposlovanjem računovodskih delavcev,
- ukvarjanje s ključno dejavnostjo podjetja,
- večja prilagodljivost glede izbire kadra (prekinitev pogodbe z nekvalitetnim servisom je lažja kot odpoved slabemu delavcu),
- preprostejša organizacijska struktura podjetja,
- prenos dela odgovornosti za zakonske obveznosti na zunanjega partnerja.

Med slabosti pa bi lahko šteli:

- nepravočasne informacije,
- premalo dobljenih informacij,
- zaposleni v računovodskem servisu niso na razpolago kadarkoli,
- manjša odgovornost zunanjega sodelavca, kot če bi bil zaposlen,
- stroški logistike,
- slabša seznanjenost računovodskega servisa z delovanjem podjetja,
- odvisnost od računovodskega servisa (če ta propade, lahko naročnik ostane brez informacij),
- varnost zaupnih informacij.

Organiziranje računovodske službe in dela v njej se med računovodskimi servisi razlikuje. V vsakem računovodskem servisu mora biti organizacija dela prožna, gospodarna, premišljena ter prilagojena potrebam posameznega naročnika. Na organizacijo dela vplivajo različni dejavniki (Macarol, 2001, str. 46):

- dejavnost naročnika računovodskih storitev,
- kraj opravljanja računovodskih storitev,
- velikost naročnika,
- kadrovska struktura v računovodskem servisu,
- tehnološka opremljenost le-tega in
- potrebe naročnika po sprotnih računovodskih informacijah.

Računovodski servis vodi poslovne knjige za veliko naročnikov. Običajno se srečuje z vsemi pravnoorganizacijskimi oblikami družb. Zahtevnost vodenja poslovnih knjig je v veliki meri odvisna od dejavnosti in velikosti naročnika. Računovodski servis lahko opravlja storitve pri naročniku ali pa na svojem sedežu, v vsakem primeru pa mora vsak naročnik določena analitična knjigovodstva še vedno opravljati na svojem sedežu. Več usposobljenih računovodij tudi bistveno olajša delo vodji računovodskega servisa, saj tako lahko prenese odgovornost za stranke tudi na zaposlene računovodje, ti pa lahko naloge prenesejo naprej na knjigovodje, vodja pa se ukvarja predvsem s svetovanjem naročnikom

in s končnimi obračuni. V nasprotnem primeru mora vodja računovodskega servisa praktično sam poskrbeti za vse.

1.2.1 Predstavitev panoge

Dejavnosti, ki jih opravljajo računovodski servisi, so po standardni klasifikaciji razvrščene pod številko 69.200, kamor spadajo dejavnosti knjigovodenja, računovodenja, davčnega svetovanja in revizije. Računovodski servisi opravljajo predvsem storitve knjigovodenja in računovodenja ter deloma tudi davčnega svetovanja, medtem ko se z revizijo ne ukvarjajo. Razen revizije, ki jo ureja Zakon o revidiranju, nobena od ostalih dejavnosti ni urejena s posebnim zakonom (Tomc Lampič, 2005, str. 17).

Računovodske storitve v Sloveniji ponujajo v največji meri računovodski servisi, manj pa posamezniki, ki svoje storitve ponujajo v okviru popoldanske obrti ali pa na sivem trgu. Težava se pojavi, ker to dejavnost v Sloveniji lahko opravlja praktično vsak, ki je polnoleten in opravilno sposoben, zunanjega preverjanja kakovosti in strokovnega znanja zaposlenih v računovodskih servisih pa pri nas zaenkrat še nimamo. Tako so po osamosvojitvi računovodske storitve začeli ponujati tudi posamezniki, ki so v prejšnji službi v velikih sistemih opravljali samo ozko specializirana računovodska dela in tako nimajo dovolj širokega znanja za nudenje kakovostnih računovodskih storitev.

Po Zakonu o gospodarskih družbah morajo gospodarske družbe voditi poslovne knjige in letno poročilo, ta zakon pa ne opredeljuje računovodske službe in njene organiziranosti. Organiziranost računovodskega servisa torej ni nujno v obliki gospodarske družbe, lahko so to tudi samostojni podjetniki. Računovodske storitve tako lahko opravlja vsaka pravna oseba ali samostojni podjetnik posameznik. Računovodski servis mora biti registriran oz. vpisan v sodni register pristojnega sodišča.

V Sloveniji so računovodski servisi največkrat organizirani kot družbe z omejeno odgovornostjo (d.o.o.), pa tudi kot samostojni podjetniki (s.p.). Leta 2006 je bilo v Sloveniji registriranih 3464 poslovnih subjektov, ki se ukvarjajo s knjigovodsko, računovodsko, davčno-svetovalno in revizijsko dejavnostjo (SKD 69.200), od tega 1.568 družb in 1.896 samostojnih podjetnikov. Družbe so imele 3.674, samostojni podjetniki pa 751 zaposlenih, torej je bilo v tej dejavnosti skupaj zaposlenih 4.425 ljudi (Združenje računovodskih servisov, 2008).

Raziskava, ki jo je leta 2003 na podlagi ankete Združenja računovodskih servisov opravila Ekonomsko poslovna fakulteta Univerze v Mariboru, je pokazala, da so računovodski servisi v Sloveniji v povprečju zelo majhni, saj so zaposlovali samo 2,1 delavca. Knjigovodenje in računovodenje je v povprečju zavzemalo kar 63 % celotnih zmogljivosti, davčno svetovanje in zastopanje 7,4 % , računovodsko analiziranje 4,3 %, računovodsko

urejanje 3,3 %, pomoč pri poslovnem odločanju 3% ter predračunsko in nadzorno računovodsko spremljanje 2,3 % (Hrovat, 2003, str. 28).

Na kvaliteto dela računovodskih servisov pa močno vpliva tudi strokovna izobrazba zaposlenih, saj je razvoj na področju računovodstva, financ, davčnega in drugega svetovanja zelo hiter in mu je težko slediti.

Po omenjeni raziskavi je leta 2003 prevladovala srednješolska izobrazba zaposlenih v računovodskih servisih, saj je bilo takšnih zaposlenih kar 58 %, kar 33 % servisov pa je imelo zaposlene izključno s srednješolsko izobrazbo.

Računovodski servisi morajo pri svojem delu upoštevati tudi določene zakone in predpise, ki vplivajo na korektno delovanje računovodskega servisa. Tako morajo upoštevati Zakon o gospodarskih družbah, mednarodne standarde računovodskega poročanja, Slovenske računovodske standarde.

Slovenski računovodski standardi so pravila o strokovnem ravnanju na področju računovodenja ter dopolnjujejo in podrobneje opredeljujejo zakonske določbe in opredelitve. So pravila stroke, ki zakonsko določena temeljna pravila in zahteve računovodenja podrobneje razčlenjujejo, pojasnjujejo in določajo njihov način uporabe. Uporaba Mednarodnih standardov računovodskega poročanja je obvezna za tiste družbe, ki imajo dovoljenje za trgovanje na organiziranem trgu katerekoli države EU in izdelujejo konsolidirane računovodske izkaze, banke, zavarovalnice, druge družbe pa jih uporabljajo, če se tako odloči skupščina družbe, vendar za obdobje najmanj petih let.

1.2.2 Organiziranost računovodskih servisov v Sloveniji

Leta 1996 je bilo v okviru Gospodarske zbornice Slovenije (v nadaljevanju GZS) organizirano Združenje računovodskih servisov kot njihova stanovska organizacija. Razdeljeno je tudi na Regijska združenja računovodskih servisov. Združuje družbe in samostojne podjetnike posameznike, ki opravljajo knjigovodsko, računovodsko, revizijsko in davčno svetovalno dejavnost. V skladu z razvrstitvijo, ki jo predpisuje standardna klasifikacija dejavnosti, so razporejeni pod številko 69.200 (Združenje računovodskih servisov, 2008).

Do 24.11.2006 je bilo članstvo v GZS obvezno, po tem datumu pa se je v skladu z Zakonom o gospodarskih zbornicah preoblikovala v osebo zasebnega prava s prostovoljnim članstvom. Do uveljavitve Zakona o gospodarskih zbornicah je Združenje računovodskih servisov imelo 3522 članov, do konca koledarskega leta pa jih je iz združenja izstopilo 712.

V letu 2007 se je število članov združenja zmanjšalo za več kot polovico. Tako je bilo 31.12.2007 v Združenje včlanjenih 1034 članov, od tega 556 družb in 478 samostojnih podjetnikov posameznikov, kar je prikazano tudi v Tabeli 1.

Tabela 1: Število članov Združenja računovodskih servisov

Datum	Število včlanjenih družb	Število včlanjenih s.p.p.	Skupaj člani
23.11.2006	1622	1900	3522
31.12.2006	1214	1596	2810
31.12.2007	556	478	1034

Vir: Združenje računovodskih servisov, 2008

Glavne naloge Združenja računovodskih servisov so:

- urejanje skupnih zadev podjetij,
- zastopanje podjetij nasproti javnemu sektorju in drugim gospodarskim dejavnostim,
- razvoj lokalne konkurence,
- razvoj stroke in promoviranje strokovnega izpita za vodje računovodskih servisov,
- izdelava priporočljivega cenika storitev,
- razvoj družabnosti,
- sodelovanje s sekcijami in združenji v GZS.

Združenje računovodskih servisov izdaja tudi Katalog združenja računovodskih servisov, kjer so predstavljena podjetja, ki opravljajo storitve vodenja poslovnih knjig za zunanje naročnike. Pogoj za vpis v Katalog računovodskih servisov je potrdilo o opravljenem usposabljanju za vodenje računovodskih servisov. Potrdilo mora imeti vsaj en zaposleni v računovodskem servisu. Objavljen je tudi Seznam oseb z listino Gospodarske zbornice Slovenije za vodenje računovodskega servisa. Decembra 2006 je bilo v seznam vpisanih 202 oseb, ki so uspešno opravile izpit po programu usposabljanja za vodenje računovodskih servisov in so dovolile objavo svojih podatkov.

Združenje računovodskih servisov sodeluje s članicami, državnimi inštitucijami, strokovnimi organizacijami in združenji ter podobnimi podjetji in institucijami. Deluje oz. spodbuja aktivnosti za doseganje čim višjega nivoja kakovosti storitev, ki ga kaže merjenje zadovoljstva uporabnika storitev. Organizira strokovne delavnice in seminarje za izobraževanje in usposabljanje računovodij na vseh strokovnih področjih. Tako organizira usposabljanje za vodje računovodskih servisov, spodbuja spoštovanje dobrih poslovnih običajev, sodeluje pri oblikovanju zakonodaje na področjih, ki predstavljajo podlago za delo računovodskih servisov, seznanja računovodske servise z novimi predpisi in zakoni ter preverja njihovo izvajanje v praksi.

Združenje računovodskih servisov skrbi za to, da so njegovi člani pravočasno seznanjeni z vsebino novih predpisov in njihovimi spremembami. Tako so se lahko njihovi člani v letu 2006 udeležili sedmih posvetov, enaindvajsetih seminarjev in treh delavnic, v letu 2007 pa je bilo organiziranih deset seminarjev.

Osrednji dogodek Združenja računovodskih servisov pa je Kongres računovodskih servisov, leta 2007 so se lahko člani udeležili že devetega po vrsti. Namenjen je pregledu in predstavitvi najpomembnejših sprememb v tekočem letu, ki neposredno vplivajo na opravljanje dejavnosti računovodskih servisov.

Združenje računovodskih servisov pa se trudi tudi za to, da bi bilo opravljanje dejavnosti računovodstva bolj kontrolirano. Ker za delovanje računovodskih servisov v Sloveniji niso predpisani nobeni pogoji, lahko računovodski servis ustanovi praktično vsak. Neusposobljen računovodski servis lahko svojim naročnikom povzroči tudi veliko škodo, naročnik pa sam ne more vedeti, da njegove poslovne knjige niso vodene pravilno. Tako so bile na 7. Kongresu računovodskih servisov leta 2005 predstavljene teze zakona o računovodski dejavnosti, leta 2006 pa so bile posredovane ustreznim ministrstvom. Delovna skupina Združenja računovodskih servisov se trudi dokazati, da samoregulacija na trgu računovodskih storitev ne deluje ter da ne obstajajo administrativne ovire za začetek računovodske dejavnosti.

Združenje računovodskih servisov je oblikovalo tudi kodeks združenja. Gre za pravila, po katerih se ravnaajo člani združenja pri opravljanju svoje dejavnosti. Temelji na mednarodnem kodeksu etike računovodskega strokovnjaka, ki ga je sprejelo Mednarodno združenje računovodskih strokovnjakov IFAC in predstavlja standarde vedenja in temeljna načela, ki jih mora upoštevati računovodski strokovnjak, ne glede na to, ali deluje samostojno ali v okviru drugih dejavnosti. V Sloveniji je kodeks sprejel upravni odbor Združenja računovodskih servisov na svoji 23. seji, dne 10.04.2002. Po sprejetem kodeksu je računovodski servis združba, ki lahko vključuje enega ali več računovodskih strokovnjakov, ki vsak zase spoštujejo temeljna načela svoje stroke. Skrb za to, da vsak posameznik, ki deluje v okviru računovodskega servisa, in s tem tudi računovodski servis kot celota, ta načela izvaja tudi v praksi, prevzema vodja računovodskega servisa. Računovodski servis mora pri opravljanju svojih storitev skrbeti za (Združenje računovodskih servisov, 2008):

- Neoporečnost: vodja računovodskega servisa mora skrbeti, da so zaposleni in vsi ostali sodelavci, ki sodelujejo pri izvajanju storitev za naročnika, pri svojem delu odkriti in pošteni.
- Nepristranskost: vodja računovodskega servisa mora skrbeti za pravičnost in ne sme dovoliti, da bi predsodki ali pristranskost, nasprotje interesov ali vplivi drugih ogrozili nepristranskost obravnavanja naročnikov storitev.
- Kakovost: vodja računovodskega servisa mora skrbeti za doseganje visokega nivoja opravljanja strokovnih storitev. To pomeni, da mora skrbeti, da so storitve zasnovane na najnovjšem razvoju običajnih postopkov zakonodaje in tehnike. V primeru, da vodja računovodskega servisa presodi, da pričakovanja naročnika presegajo njegovo znanje ali pooblastila, oziroma da za zahtevano storitev računovodski servis ni sposoben kakovostno opraviti brez pomoči zunanjih strokovnjakov, mora o tem naročnika seznaniti ter predlagati ustrezno rešitev.

- Primerno usposobljenost: za doseganje primerne kakovosti opravljenih storitev mora vodja računovodskega servisa skrbeti za nenehno izobraževanje in usposabljanje sebe in ostalih sodelavcev.
- Upoštevanje strokovnih standardov: vodja računovodskega servisa mora skrbeti, da se pri opravljanju storitev upoštevajo sprejeti strokovni in poklicni standardi.
- Zaupnost: vodja računovodskega servisa mora zagotavljati zaupnost informacij, ki jih računovodski servis pridobi od naročnika, ali ugotovitev, ki nastanejo kot posledica opravljanja storitev. Teh informacij in ugotovitev ne sme uporabiti ali razkriti brez pravega in posebnega pooblastila oziroma brez pravne ali poklicne pravice ali dolžnosti po razkritju. Zaupnost mora ohraniti tudi v primeru prekinitve poslovnega sodelovanja z naročnikom.
- Seznanjanje javnosti: vodja računovodskega servisa pri propagiranju in trženju svojih storitev ne sme uporabljati sredstev, ki škodijo ugledu stroke, prav tako ne sme bistveno odstopati od primerne zaračunavanja za storitve, ki jih je opravil. Pri oglaševanju svoje usposobljenosti oziroma izkušenj ne sme omalovaževati dela drugih računovodskih servisov ali strokovnjakov.
- Reševanje sporov: vodja računovodskega servisa mora morebitne spore reševati po pravni poti. Sporov ne sme reševati na način, ki bi lahko povzročil škodo.

Računovodja pa se mora ravnati tudi po Kodeksu poklicne etike računovodje, ki ga sprejel Slovenski inštitut za revizijo leta 1998. Gre za zapis pravil, po katerih se ravnajo računovodje pri opravljanju svojih strokovnih nalog. Poklicna etika narekuje računovodji, da se popolnoma posveti svojemu delu in da skrbi za njegovo kakovost. Strokovno zadovoljstvo in spoznanje, da je delo dobro opravljeno, sta mu prva, čeprav ne edina spodbuda pri delu. Računovodja mora delovati v skladu s koristmi tistih, za katere dela. V Kodeksu so določena tudi načela obnašanja računovodje (Kodeks poklicne etike računovodje, 1998):

- Strokovnost in odgovornost: računovodja sme prevzeti samo tiste naloge, ki jih lahko opravi strokovno neoporečno, poznati mora gospodarsko teorijo in prakso, upošteva predpise, mora biti zanesljiv, ne sme zavestno sodelovati pri nezakonitih dejavnostih, dolžan je nenehno izpopolnjevati svoje strokovno znanje, svoje naročnike pa mora oskrbovati z zanesljivimi informacijami.
- Zaupnost: računovodja pri svojem delu dobi tudi zaupne informacije, ki jih je dolžen varovati, razen če ga k razkritju zavezuje zakon, pri uporabi informacij mora biti preudaren, prav tako mora o zaupnosti informacij obvestiti svoje podrejene, zaupnih informacij pa nikakor ne sme uporabljati z namenom lastne nezakonite koristi.
- Poštenost: računovodja mora zavrniti vsako darilo, uslugo ali ponudbo, ki bi lahko vplivala na njegovo poštenost, ne sme opravljati ali podpirati dejavnosti, ki bi njegovo stroko lahko spravile v slabo luč, dolžan se je izogibati navzkrižjem interesov, druge mora obveščati o negativnih in pozitivnih pojavih.

- Resničnost: računovodja ne sme opravljati dejavnosti, ki niso v skladu z njegovo strokovno organizacijo, informacije, ki jih posreduje naprej, morajo biti poštene in resnične, razkriti mora vse pomembne informacije, ki bi lahko vplivale na uporabnikovo razumevanje le-teh.
- Prizadevnost: računovodja si mora prizadevati za izpopolnjevanje svojega znanja z namenom večje kakovosti in učinkovitosti njegovega dela, vsebinsko mora poenotiti notranja in zunanja računovodska poročila, pomagati povečevati učinkovitost in uspešnost gospodarjenja, prizadevati si za natančnost in pravočasnost računovodskih podatkov ter za nepristranskost računovodskih informacij.

1.2.3 Značilnosti organiziranosti računovodske dejavnosti v drugih državah članica EU

V državah članicah Evropske unije je organiziranost računovodske dejavnosti različna tako glede predpisov, ki določajo delovanje računovodske dejavnosti, kot tudi glede možnosti opravljanja računovodske dejavnosti na trgu. Opravljanje računovodske dejavnosti je običajno določeno (Šircelj, 2005, str. 9):

- s predpisano izobrazbo,
- s članstvom v profesionalnih združenjih,
- z opravljanjem strokovnih izpitov, pa tudi
- z ukrepi na področju uravnavanja konkurence (določitev priporočenih cen, omejitev glede propagiranja dejavnosti, omejitev glede povezovanj in združevanj, omejitev glede organizacijskih oblik, obveznost stalnega izobraževanja in obveznost zavarovanja dejavnosti).

Vse te omejitve so določene z vrsto predpisov, kot so zakoni na nacionalni in regionalni ravni, predpisi poklicnih združenj z obveznim članstvom, predpisi poklicnih združenj z neobveznim članstvom in pa predpisi, ki jih izdaja Evropska unija. Tako lahko ločimo tri modele, na podlagi katerih se izvaja računovodska dejavnost (Šircelj, 2005, str. 9):

- opravljanje računovodske dejavnosti na podlagi državne licence,
- opravljanje računovodske dejavnosti z licenco, izdano s strani poklicnega združenja z obveznim članstvom,
- opravljanje računovodske dejavnosti brez (obvezne) licence.

Pogosto ureditev računovodske dejavnosti ni uvrščena izključno v en model, temveč se posamezni elementi iz vsakega modela med seboj prepletajo.

Stopnja regulacije računovodske dejavnosti pa je v državah članicah različna. Predvsem države petnajsterice, ki so v EU vstopile pred 1. majem 2004, imajo to dejavnost urejeno s podeljevanjem licenc, bodisi državnih ali licencami poklicnih združenj. Predpisi oz. direktive EU določajo minimalne pogoje za opravljanje dejavnosti, države pa imajo precej proste roke pri določanju izbire modela organiziranja računovodske dejavnosti. Med

državami članicami, ki so pristopile v EU 1. maja 2004, pa je regulacija računovodske dejavnosti na dokaj nizki ravni (predvsem to velja za Estonijo, Litvo, Latvijo in Češko, medtem ko je ta raven nekoliko višja na Cipru, Poljskem in Slovaškem).

V vseh državah velja načelo, da v primeru obveznega članstva v poklicno združenje, to združenje določi in izvaja predpise, ki jih sprejme, vključno z disciplinskimi sankcijami. Pri računovodsko – knjigovodskih delih je organiziranost opravljanja dejavnosti izključno s pridobitvijo licence določena v Avstriji, Franciji, Belgiji ter Luksemburgu. Računovodsko dejavnost je tako mogoče opravljati le s pridobitvijo določenega naziva in izpolnjevanjem določenih predpisanih pogojev. V ostalih državah pravica opravljanja računovodske dejavnosti ni ekskluzivna le za osebe s pridobljenim certifikatom. Tako v Estoniji, Litvi in Latviji računovodsko dejavnost lahko opravlja kdorkoli, v Latviji in na Poljskem pa članstvo v poklicnih združenjih ni obvezno.

Za pridobitev licence za opravljanje računovodske dejavnosti je zahtevana univerzitetna ali visoka izobrazba v državah, ki imajo to področje urejeno s predpisi, le v Nemčiji, Veliki Britaniji in na Irskem pa je ta naziv možno pridobiti le z določenim številom let prakse (navadno 2–5 let, v Grčiji pa je potrebnih 8 let prakse).

Komisija EU je ugotovila, da obstaja pet glavnih kategorij v zakonodaji ali predpisih nacionalnih združenj držav članic, ki omejujejo konkurenco na skupnem trgu, in sicer:

- fiksno določene cene,
- priporočljive cene,
- omejitve na področju oglaševanja,
- omejitve na področju »vstopa na trg« in »ekskluzivna« področja dela,
- omejitve na področju oblik organiziranja računovodske dejavnosti.

Hkrati pa je Komisija EU ugotovila tri temeljne razloge za reguliranje dejavnosti:

- nesimetrična oziroma premajhna informiranost naročnikov,
- ureditev medsebojnih razmerij med naročniki in ponudniki storitev,
- nekatere t.i. profesionalne storitve imajo značaj javnega dobra in imajo vrednost za širšo skupnost.

Z namenom boljšega uresničevanja izhodišč EU in povečanja konkurence je bila sprejeta Direktiva 2005/36/EC o priznavanju poklicnih kvalifikacij, ki se nanaša na upoštevanje strokovnih kvalifikacij v vseh državah članicah. Tako mora tudi Slovenija priznati enake kvalifikacije podjetjem in posameznikom iz vseh držav članic. Ta direktiva zahteva več poenotenja, transparentnosti, fleksibilnosti in popolno nediskriminatornost pri priznavanju kvalifikacij za opravljanje poklica.

Italija: V Italiji obstajata dva naziva, ki sta določena z zakonom: Pooblaščen računovodja ter Računovodja in trgovski strokovnjak. Za pridobitev teh nazivov je obvezno članstvo v

poklicnih združenjih, in sicer so pooblaščenim računovodjem člani posameznega regionalnega združenja (»Ordini di Dottori Commercialisti«) pod nadzorom Ministrstva za pravosodje, v podobno, v primerljivo združenje (»Consiglio Nazionale dei Ragionieri e Periti Commerciali«) pa so vključeni tudi računovodje in trgovski strokovnjaki. Razlika med tema združenjema je v velikosti podjetij, za katere člani združenja opravljajo svoje storitve, vsebinska razlika pa je v tem, da pooblaščenim računovodjem lahko opravlja tudi revizijske preglede, računovodja – trgovski strokovnjak pa revizije ne more opravljati. Z obema poklicema pa se lahko opravlja računovodske storitve, vključno s pripravo davčne napovedi in obračunov in zastopanjem davčnega zavezanca pred davčnim organom. Kandidati za pridobitev obeh nazivov morajo imeti visoko ali univerzitetno izobrazbo in nekaj let delovnih izkušenj, da lahko opravljajo državni izpit. Po pridobitvi naziva se morajo kandidati stalno izobraževati, in sicer vsaj 30 ur letno. Zavarovanje poklicne odgovornosti ni obvezno. Organizacijska oblika družbe, ki opravlja računovodsko dejavnost, je prosta z izjemo, da te dejavnosti ne more opravljati družba z omejeno odgovornostjo ali delniška družba.

Nizozemska: Računovodska dejavnost se opravlja že od leta 1895, ko je bil ustanovljen Inštitut za računovodstvo. Danes dejavnost računovodstva zastopata dve organizaciji, in sicer Royal NivRA, katere člani opravljajo dejavnost predvsem za velike družbe, in pa NovAA, katere člani opravljajo računovodsko dejavnost za male in srednje družbe. Obe sta odgovorni za strokovno opravljanje dejavnosti računovodstva, ki je na Nizozemskem urejena z zakonom. Članstvo v eni od obeh organizacij je obvezno. Univerzitetna oz. visoka izobrazba je zahtevana le za osebe, ki poleg računovodske dejavnosti opravljajo tudi revizijsko dejavnost. Kandidati morajo opraviti 4-letno izobraževanje in imeti najmanj 3 leta izkušenj na svojem strokovnem področju. Statusna oblika gospodarske družbe za opravljanje računovodske dejavnosti ni predpisana.

Nemčija: Računovodje pa tudi revizorji so organizirani v okviru Zbornice računovodij (»Wirtschaftsprüferkammer«), članstvo v njej je obvezno. Delovanje Zbornice kot vodilne organizacije je določeno z zakonom, delujeta pa še dve organizaciji, in sicer Inštitut računovodij in Federalno združenje revizorjev. Davčni svetovalci so organizirani v Zbornico davčnih svetovalcev, članstvo je obvezno. Računovodska dejavnost obsega pripravo letnih poročil, revizijo letnih poročil, pravno svetovanje in zastopanje naročnikov pred državnimi organi, torej so lahko računovodje strokovnjaki s področja ekonomije, trženja, prava, računovodstva, pa tudi s področja finančnega in stečajnega prava. Izobraževanje za dejavnost računovodstva je hkrati priprava na izpit. Osnovni pogoj za prijavo na izpit je univerzitetna izobrazba in vsaj 3 leta delovnih izkušenj. V primeru, da kandidat nima univerzitetne izobrazbe, se naziv lahko pridobi z večletnimi delovnimi izkušnjami (npr. 10 let za računovodjo, 15 let za davčnega svetovalca). Uspešno opravljenih izpitov je bilo leta 1996 med 50 in 60 odstotki, kar pomeni, da je izpit za računovodjo eden izmed najtežjih. Po opravljenem izpitu se morajo kandidati tudi stalno izobraževati. Dejavnost računovodstva lahko opravlja katerakoli oblika gospodarske

družbe, ki pa od leta 1995 ne sme ustanavljati podružnic. Zavarovanje poklicne odgovornosti je obvezno.

Francija: Revizorji in računovodje so razdeljeni v dvoje ločenih poklicev. Dejavnost računovodstva ureja Združenje (pooblaščenih) računovodij (»l'Ordre des Experts – Comptables«), ki določa delovanje računovodij s pridobljenim nazivom »Experts – Comptables«. Združenje nadzoruje Ministrstvo za ekonomiko in finance. Naloga združenja je spodbujanje uporabe etičnih in tehničnih standardov in priprava strokovnih priporočil. Člani združenja morajo imeti ustrezno diplomu, ki je podeljena s strani Ministrstva za izobraževanje, poleg tega pa morajo pooblašчени računovodje opraviti večstopenjske izpite, ki trajajo skupno najmanj sedem let, po opravljenem izpitu pa mora računovodja v treh letih opraviti najmanj 120 ur tekočega izobraževanja. Članstvo v Združenju je pogojeno s pridobitvijo naziva »Experts – Comptables«. Računovodska dejavnost se lahko opravlja v katerikoli obliki gospodarske družbe z izjemo družbe z omejeno odgovornostjo. Zavarovanje poklicne odgovornosti je obvezno.

2 ZNAČILNOSTI RAČUNOVODSKIH SERVISOV V SLOVENIJI

Računovodski servisi so v praksi podjetja, ki se ukvarjajo z vodenjem poslovnih knjig in izdelovanjem obračunov, s pripravljanjem poročil in davčnih prijav, s tolmačenjem in analiziranjem finančnih izidov, z računovodskim svetovanjem, s finančnim svetovanjem, v nekaterih primerih, čeprav le redko, pa tudi z davčnim svetovanjem.

2.1 Ponudba storitev računovodskih servisov

Ponudba računovodskih servisov bi morala obsegati vse naloge, ki jih zajema računovodska funkcija. Računovodstvo se v splošnem deli na finančno ali splošno računovodenje, ki spremlja poslovanje podjetja v odnosu do drugih podjetij in pa stroškovno računovodstvo, ki se ukvarja z notranjim poslovanjem podjetja. Znotraj obeh kategorij pa se opravljajo še štiri funkcije, in sicer (Igličar & Hočevar, 1997, str. 25):

- a) knjigovodenje, ki je del funkcije obravnavanja preteklih podatkov,
- b) računovodsko načrtovanje in predračunavanje, ki obravnava podatke o prihodnosti,
- c) računovodsko nadziranje, v okviru katerega se nadzira pravilnost obravnavanih podatkov in
- d) računovodsko analiziranje oz. proučevanje posameznih gospodarskih kategorij, kjer se analizira zbrane podatke.

Računovodsko predračunavanje je v računovodskih servisih slabo razvito. Predvsem pri najemu posojil posojilodajalci zahtevajo investicijski elaborat, katerega del so tudi

predračuni. Če za najem posojila zadostuje le predračun prihodkov in odhodkov, le-tega izdelata računovodski servis, za večje investicije pa ga navadno izdelajo strokovnjaki.

Kot sem že omenila, dejavnost računovodskega servisa obsega v največji meri knjigovodstvo. Predvsem gre za knjiženje poslovnih dogodkov ter vodenje temeljnih in pomožnih knjig. Temeljni knjigi sta dnevnik in glavna knjiga, pomožne pa so različne evidence.

Računovodsko nadziranje v računovodskih servisih navadno pomeni računovodsko kontroliranje podatkov. To pomeni predvsem preverjanje pravilnosti knjigovodskih listin in ugotavljanje usklajenosti računovodskih informacij z veljavnimi predpisi. Računovodski servis tudi naredi primerjavo inventurnega popisa naročnika z računovodskimi podatki. Ker so naročniki računovodskih servisov mala podjetja, praviloma zunanjega revidiranja računovodskih izkazov ni, z notranjim revidiranjem pa se ne ukvarjajo, ker zanje predstavlja prevelik strošek.

Tudi računovodsko analiziranje je v računovodskih servisih slabo razvito. Ker ni računovodskega predračunavanja, tudi ni mogoča primerjava uresničenih rezultatov z načrtovanimi. Računovodsko analiziranje je omejeno zgolj na analizo končnih letnih poročil, vendar naročnikov ponavadi ne zanimajo niti te analize, sploh če je poslovni rezultat za njih ugoden.

Po raziskavi Združenja računovodskih servisov bi bil za večino servisov pri nas bolj ustrezen izraz knjigovodski kot pa računovodski servis. Velika večina jih namreč za naročnike opravlja zgolj knjigovodska dela, knjigovodstvo pa je le en del računovodske funkcije. Računovodska služba mora biti poleg knjigovodstva sposobna opravljati tudi računovodsko predračunavanje, računovodsko analiziranje in nadziranje. Predvsem te zadnje 3 funkcije so zelo pomembne za izvajanje vodstvenih funkcij, v Sloveniji pa je glavni del dejavnosti računovodskih servisov namenjen predvsem računovodskemu obračunavanju, ki zajema vodenje poslovnih knjig, obračun plač ter izdelava davčnih obračunov in izkazov.

Računovodski servis naj bi v najširšem pomenu bil torej podjetje, ki za naročnika opravlja računovodsko predračunavanje, obračunavanje, nadziranje in analiziranje. V ožjem smislu pa je to specializirano podjetje, katerega glavna dejavnost je vodenje poslovnih knjig in izdelava obračunov, predvsem plač in drugih oblik nagrajevanja za delo, s pripravljanjem poročil, analiziranjem poslovnih rezultatov in svetovanjem (računovodskim, finančnim in davčnim).

Skromna ponudba storitev računovodskih servisov pa je v veliki meri posledica nezahtevnosti naročnikov, ki so v glavnem manjša zasebna podjetja, ki niti ne poznajo vseh možnosti uporabe računovodskih izkazov in so prepričani, da so le-ta samo

nepotrebna birokracija. Razlog za to pa verjetno tiči tudi v samih računovodskih servisih in zaposlenih v njih, saj je njihova izobrazba mnogokrat pomanjkljiva in opravljajo svoje delo predvsem s pomočjo vnaprej pripravljenih obrazcev in šablon, kar pa ne zadošča, da bi zaposleni pridobili dovolj široko znanje, ki bi ga posredovali tudi svojim naročnikom in jih poučili o vseh možnostih uporabe računovodskih izkazov.

V zahodnoevropskih državah je nekaj povsem običajnega, da računovodski servis svojim naročnikom nudi tudi storitve davčnega svetovanja. V Sloveniji sta poslovna in davčna bilanca med sabo tesno povezani, saj je poslovna bilanca pri nas podlaga za davčno, davčni predpisi pa določajo, kako se iz poslovne bilance oblikuje davčno.

Leta 1998 opravljena analiza Nataše Vehar kaže, da so le štirje od devetintridesetih v raziskavo zajetih računovodskih servisov zaposlovali davčne svetovalce, ki bi nudili davčno svetovanje tudi ostalim strankam, ne samo naročnikom računovodskih servisov. Ti davčno svetovanje opravljajo predvsem v sklopu računovodstva, ki ga vodijo (Vehar, 1998, str. 71). Ob tem je treba še dodati, da je ta raziskava že neaktualna in da se je stanje medtem že spremenilo.

Sodobni računovodski servis je torej podjetje, ki naj bi za naročnike opravljal naslednje storitve (Javornik, 2003, str. 3):

- knjigovodenje in pripravo računovodskih poročil,
- predračunsko in nadzorno računovodsko spremljanje – spremljanje planov in uresničevanje le-teh ter analiziranje odmikov,
- analiziranje učinkovitosti in uspešnosti poslovanja ter premoženjsko finančnega položaja naročnika,
- ekonomske analize poslovnih možnosti za pomoč pri poslovnem odločanju,
- svetovanje v knjigovodenju in pri knjigovodskem poročanju (kako kaj knjižiti, katera poročila sestavljati in kako jih pripravljati, komu in kdaj poročati ipd.),
- davčno svetovanje in zastopanje,
- pomoč pri statusno pravnih zadevah (pri ustanovitvah podjetij, njihovih preoblikovanjih, dokapitalizaciji ipd.),
- pomoč v kadrovske pravnih zadevah (pri novih zaposlitvah, pri njihovih prekinitvah, zakonsko predpisanem poročanju, pripravah pogodb in pravilnikih s tega področja),
- pomoč pri pogodbenem urejanju poslov (pri pripravi pogodb predvsem z vidika finančnih in davčnih posledic),
- pomoč pri izgradnji poslovnih in računovodskih informacijskih sistemov,
- izdelovanje poslovnih načrtov,
- finančne storitve in
- ostale storitve, ki so povezane z računovodskim, finančnim, poslovnim in davčnim poslovanjem podjetij (npr. izobraževanje naročnikov).

V Tabeli 2 je predstavljen storitveni profil povprečnega računovodskega servisa v Sloveniji in kako različne računovodske storitve zaposlujejo zmogljivosti računovodskih servisov.

Tabela 2: Storitveni profil povprečnega računovodskega servisa

Računovodske storitve	Odstotek servisov
Knjigovodenje	63
Davčno svetovanje in zastopanje	7
Pomoč pri poslovnem odločanju	3
Predračunsko in nadzorno računovodsko spremljanje	2
Svetovanje pri knjigovodenju in knjigovodskem poročanju	7
Gradnja računovodskih informacijskih sistemov	2
Računovodsko analiziranje	4
Računovodsko urejanje	10
Ostalo	2
Skupaj	100

Vir: Horvat, 2003, str. 28

Kot vidimo, pri ponudbi računovodskih servisov močno prevladujejo storitve knjigovodenja, saj zaposluje kar 63 % celotnih delovnih zmogljivosti, kar pomeni, da so uporabniki računovodskih storitev poleg knjigovodenja deležni številnih drugih storitev, med katerimi s 7,4 % v povprečju prevladujeta davčno svetovanje in zastopanje. V primerjavi z letom 1998 se je stanje izboljšalo, saj je bilo po tedaj opravljeni raziskavi takih računovodskih servisov malo, le slaba dva odstotka.

V praksi v Sloveniji obstajata dve konkurenčni skupini računovodskih servisov. Nekateri računovodski servisi na trgu konkurirajo predvsem z nizkimi cenami, ostali, in teh je precej manj, pa s kakovostnimi storitvami. Za slovenski prostor danes že velja, da za malo denarja ne moreš dobiti kakovostnih računovodskih storitev, za veliko denarja pa ni nujno, da so te storitve kakovostne (Glažar, 2005, str. 37).

Pri računovodskih servisih, ki ponujajo poceni storitve, gre predvsem za zniževanje stroškov poslovanja samega servisa, zato tudi zaposlujejo manj izobražen kader. Dolgoročno je gotovo bolje, da se računovodski servis usmeri v kakovost svojih storitev. Predvsem to omogoča ustrezna struktura zaposlenih, njihova izobrazba in usposobljenost. Prav zaradi kakovostnih storitev pa so tudi zaslužki takšnih računovodskih servisov večji.

2.2 Naročniki storitev računovodskih servisov

Vodja računovodskega servisa pa tudi zaposleni imajo skoraj popoln pregled nad poslovanjem svojih naročnikov, zato je zelo pomembno, da naročnik svojemu računovodskemu servisu zaupa. Na zaupanje pa vpliva tudi naročnikov odnos do lastnih

podatkov o poslovanju. Vodja računovodskega servisa se mora torej še posebej osredotočiti na vzpostavitev dolgoročnih partnerskih odnosov s svojimi naročniki.

Naročnike računovodskih servisov delimo glede na njihovo zahtevnost, ki je povezana z njihovo velikostjo in glede na njihovo organizacijsko obliko. Obe delitvi vplivata na ponudbo in organiziranje ponudnikov računovodskih storitev. Prva vpliva na zahtevnost in obseg storitev, ki jih računovodski servisi ponujajo, druga pa na njihovo vsebino (Glažar, 2005, str. 29).

Računovodski servisi v Sloveniji svoje storitve opravljajo predvsem za nezahtevna in po velikosti majhna podjetja. Med mala podjetja se štejejo tista, ki imajo do 50 zaposlenih, čisti prihodki od prodaje ne presegajo 7.300.000 eurov, in vrednost aktive ne presega 3.650.000 eurov. Srednje velika podjetja, to so tista, v katerih povprečno število delavcev v poslovnem letu ne presega 250, čisti prihodki od prodaje ne presegajo 29.200.000 eurov in vrednost aktive ne presega 14.600.000 eurov, imajo povečini že organizirano lastno računovodstvo. Računovodski servisi, kot jih poznamo pri nas, pa svojih storitev velikim podjetjem, ki imajo zaposlenih več kot 250 delavcev, njihovi čisti prihodki od prodaje presegajo 29.200.000 eurov, vrednost aktive pa je večja od 14.600.000 eurov, sploh ne ponujajo. Ovire pri tem so predvsem v majhnosti računovodskih servisov, pomanjkanju strokovnega računovodskega znanja v računovodskih servisih in pa slaba informacijska in komunikacijska struktura.

Večji naročniki majhnemu računovodskemu servisu lahko popolnoma zapolnijo kapacitete, to pomeni odvisnost od naročnika, kar pa vodi v zahteve po znižanju cen računovodskih storitev in posledično do manjše kakovosti, nezadovoljstva in odhoda uporabnika. Računovodski servisi imajo povečini tudi premalo strokovnega znanja, predvsem iz računovodskega načrtovanja in analiziranja in tako ne morejo nuditi naročniku popolne storitve. Prav tako je za velike naročnike potrebna zahtevna programska oprema, ki pa si je majhen računovodski servis ne more privoščiti.

Pri velikosti porabnikov ni pomembna samo zakonska delitev, ki upošteva število zaposlenih, višino prihodkov in povprečno vrednost aktive v letnih računovodskih izkazih v zadnjem poslovnem letu, temveč je velikost vezana tudi na obseg računovodskih storitev, ki jih naročnik zahteva od računovodskega servisa. Število zaposlenih pri naročniku vpliva na količino obračunanih plač, količina poslovnih dogodkov pa na obseg drugih storitev. Pri tem ni pomembna višina zneskov na dokumentih, temveč količina dokumentov, ki morajo biti obdelani. Med večje naročnike se zato štejejo tisti, ki imajo v določenem obdobju več poslovnih dogodkov. Seveda pa se z večjim številom dokumentov tudi stopnjuje potreba po računovodskem spremljanju, analiziranju in poročanju.

Obseg poslovnih dogodkov torej vpliva na količino, zahtevnost naročnikov pa na kakovost računovodskih storitev, oboje skupaj pa na prihodek, ki ga računovodski servis ustvari pri

prodaji svojih storitev posameznemu naročniku. Na podlagi tega razdelimo naročnike računovodskih storitev v 3 skupine:

- mali oz. nezahtevni,
- srednje veliki oz. delno zahtevni,
- veliki oz. zahtevni naročniki.

Mali in nezahtevni naročniki so največji porabniki storitev računovodskih servisov, saj le-ti sami ne morejo organizirati lastnega računovodstva. Iz tega razloga so računovodski servisi v Sloveniji večinoma prilagojeni malim naročnikom. Mali naročniki prinašajo računovodske listine v računovodski servis enkrat mesečno in od njega pričakujejo predvsem obračun plač, DDV-ja, izdelavo letnega poročila in ostalih zakonsko določenih poročil. Računovodske informacije so namenjene skoraj izključno zunanjim uporabnikom, za naročnike same pa nimajo pomena. Storitve računovodskih servisov pojmujejo le kot nujno zlo za zadostitev predpisom in imajo občutek, da računovodski servisi delajo za državo in ne za njih. Za knjiženje poslovnih dogodkov takšnih naročnikov zadostujejo knjigovodje s srednješolsko izobrazbo, znanje za izdelavo različnih obračunov in zaključnega obračuna, ki je malo bolj zahtevno, pa lahko pridobijo z udeležbo na različnih seminarjih in tečajih.

Srednje veliki in srednje zahtevni naročniki so čedalje bolj pomembna skupina uporabnikov računovodskih storitev. Njihova pozornost ni usmerjena le v izvajanje posla, temveč tudi v delovanje in razvoj podjetja. Težijo k urejenemu poslovanju, zato je njihova dokumentacija tudi bolj urejena. Obseg poslov je tolikšen, da zahteva sprotne urejene računovodske informacije, na primer o odprtih postavkah terjatev in obveznosti, stanja na transakcijskem računu, stroških in prihodkih. Naročniki v glavnem vedo, katere informacije potrebujejo, vendar ne znajo sami postaviti sistema spremljanja podatkov in pridobivanja informacij. Pri tem se poslužujejo storitev računovodskih servisov, ki mora imeti zaposlene, ki so tega sposobni. Zaposleni v računovodskih servisih, ki ponujajo svoje storitve srednje velikim podjetjem, naj bi imeli visokošolsko izobrazbo z dodatnim usposabljanjem za računovodje. Samo knjiženje poslovnih dogodkov še vedno lahko opravljajo zaposleni s srednješolsko izobrazbo.

Veliki in zahtevni naročniki so se z rastjo in razvojem računovodskih storitev tudi začeli odločati za storitve pri računovodskih servisih, zgodi pa se tudi, da velik naročnik sam ustanovi računovodski servis in si s tem zagotovi zunanje računovodske storitve. Veliki naročniki računovodskim informacijam pripisujejo zelo velik pomen. Ponavadi imajo že postavljeno svojo infrastrukturo, ki jo morajo uporabljati računovodje, bodisi s fizično prisotnostjo pri naročniku bodisi preko medmrežnih povezav. Veliki naročniki od računovodskega servisa pričakujejo tudi pripravo različnih poročil, zato naj bi imeli zaposleni predvsem visoko izobrazbo.

2.2.1 Dejavniki pri odločitvi o sprejemu novega naročnika računovodskih storitev

Računovodski servis, ki želi kakovostno opravljati svoje storitve, mora skrbno izbirati svoje naročnike. Postopek sprejemanja novih naročnikov mora biti jasno predpisan, posebej pa morajo paziti pri tistih naročnikih, ki svojo podjetniško pot šele začenjajo in še nimajo potrebnih znanj. Računovodski servis mora spoznati naročnika, zato naj ima pripravljen vprašalnik, s katerim lahko razreši določena temeljna vprašanja (Macarol, 2001, str. 142):

- ali je v preteklosti že uporabljal storitve računovodskih servisov,
- katere storitve naj bi po njegovem mnenju zanj opravljal računovodski servis,
- pričakovanja v zvezi z opravljenimi storitvami računovodskega servisa,
- ali je seznanjen z etičnimi in strokovnimi normami računovodje, po katerih je dolžan opravljati storitve za naročnika le na zakonit način,
- ali je davčni organ v preteklosti že opravil pregled njegovega poslovanja,
- ali je pripravljen sprejeti določene računovodske usmeritve in določiti osebe, odgovorne za posamezna opravila, povezana z izdajanjem knjigovodskih listin, kontrolo ter likvidacijo prejetih listin in za vodenje analitičnih knjigovodstev,
- ali je odgovorna oseba pri naročniku obiskovala podjetniške šole oz. delavnice, v katerih je pridobila osnovna podjetniška znanja,
- ali se namerava sam in tudi zaposlene v bodoče izobraževati itd.

Tako postavljena vprašanja dajo vodji računovodskega servisa vpogled v naročnikovo razmišljanje in v to, kakšna je njegova poslovna in davčna morala. Računovodski servis naj bi končno odločitev o tem, ali naj sprejme novega naročnika, sprejel na podlagi primopredajnega zapisnika med naročnikom in prejšnjim izvajalcem računovodskih storitev, iz katerega je razvidna osnova za vzpostavitev začetnih knjigovodskih stanj in opravljenega pregleda preteklega poslovanja morebitnega naročnika, pri čemer mora biti pozoren predvsem na zapadle in/ali neizterjane terjatve, dolgove prejšnjemu računovodji, vodenje analitičnih računovodstev, nepojasnjene knjigovodske listine, nedopustne računovodske metode z namenom skrivanja dobička, stroške, ki niso povezani s poslovanjem, posle s tujino ipd.

Če se računovodski servis odloči, da bo sprejel novega naročnika, mora z njim podpisati pogodbo o izvajanju računovodskih storitev, ki mora natančno opredeljevati pravice in obveznosti obeh podpisnikov. Prav bi bilo, da bi računovodski servis svojemu novemu naročniku izročil tudi veljavno računovodsko tarifo, fotokopijo zavarovalne police za zavarovanje poklicne odgovornosti in morebitne obrazce za komunikacijo z računovodskim servisom. Če se tako dogovorita, lahko naročnik tudi pooblasti odgovorno osebo v računovodskem servisu, da ga zastopa pred davčnimi in drugimi organi. Oseba v računovodskem servisu mora natančno spoznati sistem poslovanja naročnika.

Računovodski servis pa lahko svojemu naročniku izroči tudi pisna navodila, ki se nanašajo zlasti na roke, v katerih je potrebno dostaviti listine v knjiženje, kakšni so postopki predhodne kontrole prejetih in izdanih računov pri naročniku, kako se pripravi dokumentacija za knjiženje blagajne in potnih nalogov, kako je potrebno pripraviti podatke za izplačilo plač in drugih prejemkov ter izpiskov o prometu preko transakcijskega računa za knjiženje ter kako se izdajajo ustrezni sklepi o izbranih računovodskih usmeritvah (Macarol, 2001, str. 143).

Pred začetkom pogodbenega razmerja predloži naročnik računovodskemu servisu tudi določene listine, iz katerih izhajajo njegov status ter pogodbeni razmerja in sicer (Macarol, 2001, str. 143):

- akt o ustanovitvi podjetja in izpis iz sodnega registra (pravne osebe),
- priglasitveni list, obrtno dovoljenje, vpis v register zasebnikov (zasebniki),
- odločbo (koncesijo) o izpolnjevanju pogojev za opravljanje dejavnosti,
- obvestilo o vpisu v register zavezancev za DDV,
- letno poročilo in davčni obračun/napoved ter ostale izkaze za preteklo leto,
- popisne liste sredstev in obveznosti do njihovih virov ob začetku opravljanja dejavnosti (za zasebnike, ki šele začnejo opravljati dejavnost),
- interne akte (statut, pravilnik o delovnih razmerjih, pravilnik o sistematizaciji del in nalog, pravilnik o nagrajevanju, pravilnik o računovodstvu, pravilnik o inventurnem popisu, pravilnik o varstvu pri delu ipd.)
- pogodbe o poslovnem in finančnem najemu, darilne pogodbe, pogodbe o tujih vlaganjih, pogodbe o tihi družbi,
- pogodbe o danih in najetih posojilih,
- pogodbe o delovnih razmerjih, pogodbe o avtorski pravici, pogodbe o delu, pogodbe o štipendiranju,
- podpisane izjave zaposlenih o uveljavljanju olajšav za vzdrževane družinske člane, podatek o višini stimulacije in bonitete, podatek o višini administrativnih in sodnih prepovedi.

Po podpisu pogodbe z računovodskim servisom, mora naročnika zanj odgovorna oseba v računovodskem servisu seznaniti s pripravo listin za knjiženje in kontrolami pri izdajanju in sprejemu knjigovodskih listin.

2.2.2 Dejavniki pri izbiri ustreznega računovodskega servisa

Na izbiro ustreznega računovodskega servisa vplivajo mnogi dejavniki. Predvsem je pomembno, da je ključno osebje vedno na voljo, da so storitve hitre in učinkovite, cene teh storitev pa konkurenčne, da so v računovodskem servisu zbrana vsa potrebna specializirana znanja, do katerih naročnik nima dostopa v svojem podjetju, specializacija in izkušnje z dejavnostjo, ki jo opravlja naročnik. Za naročnika je pomembno tudi dobro ime, ki si ga je računovodski servis ustvaril s kvalitetnim opravljanjem svojih storitev v preteklosti in pa

priporočila njegovih poslovnih partnerjev (tudi banke, odvetnika, revizorja in drugih), pa tudi zaposlenih v podjetju. Računovodski servis mora biti dovolj velik, da se bo lahko spopadel z rastjo naročnikovega podjetja v prihodnosti, nuditi mora številne raznolike storitve, predvsem pa mora dobro poznati računovodske in davčne predpise in najbolj pomembno, da naročnika sproti seznanja z rezultati njegovega poslovanja (Macarol, 2001, str. 131)

Naročnik, ki ve, kakšne storitve pričakuje od računovodskega servisa, potem pričakuje, da bo odgovorna oseba v računovodskem servisu imela naslednje lastnosti in znanja (Macarol, 2001, str. 131):

- je strokovnjak, ki obvladuje ekonomsko pa tudi gospodarsko – pravno ureditev najmanj svoje države,
- pri svojem delu upošteva etične norme, kot so na primer strokovnost, odgovornost, zaupnost, poštenost, resničnost, prizadevnost,
- ne sme kršiti zakonodaje, temveč išče zakonsko možne prednosti, ugodnosti, koristi za svojega naročnika na več področjih (ne le davčnem), povsod, kjer so lahko finančne posledice,
- nikoli ne sme postati podaljšana roka države, njegov cilj mora biti zakonita korist naročnika,
- je naročnikov svetovalec, »osebni zdravnik« podjetja.

Računovodski servis mora vedno delovati v korist naročnika, toda s svojim delovanjem ne sme kršiti predpisov. Je vmesni člen med davčnim zavezancem in državo in skrbi za to, da se državi plača le toliko dajatev, kot je nujno potrebno, da je poslovanje naročnika še vedno znotraj zakonskih omejitev.

2.3 Kakovost računovodskih servisov

Na kakovost storitev računovodskih servisov vplivajo v veliki meri naročniki z njihovimi zahtevami in večje, kot so njihove zahteve, bolj se morajo vodje in zaposleni v računovodskih servisih izobraževati in več strokovnega znanja morajo imeti. Naročnikova pričakovanja izvirajo iz njegovih potreb, te pa v veliki meri tudi od njegovih želja, želje pa izvirajo iz tega, kaj se nekomu zdi koristno. Naročniki računovodskih storitev si povečini želijo izdelavo letnih poročil, davčnih obračunov in napovedi davkov, ki jih od njih zahteva država, ne zavedajo pa se, da jim lahko računovodski rezultati pomenijo tudi oporo pri njihovem poslovnem odločanju. Še tako dober računovodski servis pa lahko naročnikom prodaja le tiste storitve, za katere naročnik smatra, da jih potrebuje in jih je tudi pripravljen plačati. Posebnost pri prodaji računovodskih storitev je v tem, da naročnik plača poleg storitve tudi določeno stopnjo davčne varnosti, ki je neotipljiva kategorija, zato je njena cena težko določljiva (Macarol, 2001, str. 141). Davčna varnost pomeni situacijo, ko davčni inšpektor pri pregledu poslovnih knjig zavezanca ne ugotovi večjih nepravilnosti, ki bi vplivale na višino davčne osnove. Naročnik se počuti varnega, če zaupa

v kakovost opravljenih storitev, zaupanje pa je posledica njegovih pozitivnih izkušenj ali pa na podlagi priporočil drugih naročnikov.

Interes vodje računovodskega servisa bi vsekakor moral biti, da svojim naročnikom podrobno in na razumljiv način pojasni, kako lahko le-ti računovodske informacije koristno uporabijo pri vodenju svojega podjetja. Seznanjeni morajo biti tudi s predpisi, ki jih morajo upoštevati, da so dajatve pravilno obračunane. Seveda pa jih mora vodja računovodskega servisa tudi seznaniti, kakšne posledice lahko povzroči neskladnost poslovanja s predpisi. Naročnik bo pripravljen plačati storitve računovodskega servisa, ko bo prepričan, da so le-te potrebne, koristne in tudi kakovostno opravljene.

2.3.1 Ugotavljanje kakovosti računovodskega servisa

Kakovosten računovodski servis je v današnjem času tudi uspešen računovodski servis. Na njegov uspeh pa v veliki meri vplivajo:

- zaupanje naročnikov: medsebojno zaupanje med naročnikom in ponudnikom je ključnega pomena. Zaupanje se vzpostavi z zanesljivostjo, strokovnostjo, resnostjo, urejenostjo in vljudnostjo. Naročnik računovodji zaupa svoje poslovne skrivnosti, zato je varovanje le-teh zelo pomembno. Nezaupanje lahko povzroči, da naročnik storitev računovodskega servisa noče plačati.
- Zahtevnost, velikost, vrsta in število naročnikov: velikost podjetja vpliva na zahtevnost naročnika glede računovodskih informacij. Računovodski servisi, ki opravljajo svoje storitve za zahtevne in nezahtevne naročnike, težko dosežejo primerno kakovost storitev, zato je bolje, da svojo ponudbo usmerijo predvsem v opravljanje storitev za bolj zahtevne naročnike.
- Obseg in vrsta računovodskih storitev: za večino lastnikov novoustavnoljenih podjetij predstavlja računovodstvo le nujno zlo in nepotreben strošek. Računovodski servisi, ki ponujajo storitve le za nezahtevne naročnike, ponujajo le splošne storitve, ki so namenjene zunanjemu poročanju ter obračunu davkov in plač. Vendar pa se tudi nezahtevni naročniki razvijajo in rastejo in se zavedajo pomembnosti računovodskih informacij. Tisti računovodski servisi, ki se usmerjajo k večjim in zahtevnejšim naročnikom, pa morajo obvladati tudi področja predračunavanja in analiziranja.
- Strokovna struktura zaposlenih: računovodski servisi, usmerjeni v ponudbo storitev za nezahtevne naročnike, imajo ponavadi le zaposlene s srednješolsko izobrazbo, vendar pa bi tudi takšen servis moral imeti vsaj enega visoko usposobljenega računovodja. Za zahtevne naročnike pa računovodski servis potrebuje tudi izobražen in usposobljen kader, ki je sposoben knjige voditi strokovno, ne le vnašati podatkov vanje.
- Programska oprema: za nezahtevne naročnike ponavadi zadostujejo že poceni računalniški programi, veliki naročniki pa imajo računovodski program povečini že vključen v svoje programske rešitve, do katerih računovodski servis lahko dostopa

preko interneta. Če pa ima računovodski servis svoj program za obdelavo podatkov, mora poskrbeti, da ima tudi naročnik dostop do njega, tako za vnašanje kot tudi spremljanje podatkov in poročil.

- Velikost računovodskega servisa: v Sloveniji obstaja veliko majhnih računovodskih servisov, vendar pa morajo tisti, ki želijo svoje storitve ponujati zahtevnim naročnikom, tudi sami imeti večje število zaposlenih. Zahtevni naročniki ne bodo zaupali računovodskih storitev malemu računovodskemu servisu z majhnim številom zaposlenih.

Naročniki za kakovosten računovodski servis smatrajo takšnega, ki svoje obveznosti do naročnikov opravlja kakovostno in v dogovorjenih oz. zakonsko določenih rokih, takšnega, ki svoje naročnike opozori na morebitne nepravilnosti v bodisi prejetih bodisi izdanih dokumentih. Posebnost pri prodaji računovodskih storitev je v tem, da naročnik plača poleg storitve tudi določeno stopnjo davčne varnosti. Ta izraz označuje situacijo, ko davčni inšpektor pri pregledu poslovnih knjig davčnega zavezanca ne ugotovi večjih nepravilnosti, ki bi bistveno vplivale na višino davčne osnove (Macarol, 2001, str. 141).

Kakovost računovodstva lahko presojamo z več vidikov (Bizilj, 1997, str. 11):

- Ažurnost evidentiranja poslovnih dogodkov in opravljanja drugih nalog računovodstva: knjiženje poslovnih dogodkov mora biti ažurno, zato da lahko s pravočasno pripravljenimi računovodskimi informacijami olajšamo odločanje vodstva podjetja.
- Število napak in s tem povezana zanesljivost računovodskih informacij: napake pri evidentiranju poslovnih dogodkov ter pri drugih postopkih v računovodstvu zmanjšujejo zanesljivost računovodskih informacij in zmanjšujejo njihov pomen pri odločanju.
- Obseg računovodskega predračunavanja, analiziranja in nadziranja: računovodstvo, v katerem ni elementov računovodskega predračunavanja in analiziranja, je zgolj knjigovodstvo, ki podaja informacije o preteklem poslovanju. Tudi za knjigovodenje je potrebno osnovno računovodsko kontroliranje podatkov, ki da izdelanim obračunov večjo težo.
- Usklajenost z računovodskimi predpisi: vodenje poslovnih knjig in izdelava računovodskih izkazov mora biti v skladu z zakoni in predpisi.
- Obseg pomoči pri upravljanju podjetja in uspešnem nastopu na trgu: najbolj splošno lahko kakovost računovodstva presojamo z vidika, če vodstvo podjetja s poslovno politiko, ki temelji na razpoložljivih računovodskih informacijah, premaga ovire na trgu in povečuje zadovoljstvo kupcev.

Računovodstva ne smemo ocenjevati le glede na enega od naštetih vidikov, temveč moramo presojati, ali hkrati zadošča vsem pogojem za učinkovito in uspešno računovodstvo.

Kakovosten računovodski servis je torej tisti, ki (Javornik, 2003, str. 18):

- je sposoben izvajati storitve, ki so po strokovni plati vsaj na ravni naročnikovih pričakovanj,
- je sposobno pravočasno izvesti storitve,
- zna prepoznati in zadovoljevati specifične zahteve naročnikov,
- ima korekten in prijazen odnos,
- deluje kot svetovalec in usmerjevalec,
- posreduje razumljive in strokovno pravilne informacije,
- sprotno seznanja naročnika z rezultati njegovega poslovanja.

2.3.1.1 Izobraževanje zaposlenih

Združenje računovodskih servisov od leta 2000 organizira usposabljanje za vodje računovodskih servisov in s tem poskuša zagotavljati minimalne standarde znanja, ki bi ga morali imeti vsi, ki vodijo računovodski servis. Usposabljanje traja 400 ur in zajema naslednje tematske sklope (Program usposabljanja za vodenje računovodskih servisov, 2008):

- Računovodstvo in računovodski predpisi
 1. Računovodstvo v poslovnem sistemu
 2. Računovodski predpisi
 3. Računovodski izkazi in analiza izkazov
 4. Matematika v računovodstvu
 5. Računovodsko nadziranje in pomen revidiranja
- Davki in druge dajatve
 1. Neposredni davki in prispevki
 2. Posredni davki
 3. Premoženjski davki
 4. Carine in druge dajatve
 5. Davčni postopek
- Pravni vidiki gospodarskega in finančnega poslovanja
 1. Evropsko pravo
 2. Statusno in obligacijsko pravo
 3. Finančno pravo
 4. Delovno pravo
- Vodenje in poslovno komuniciranje

Udeleženci tega usposabljanja tako pridobijo strokovna znanja, ki so potrebna za opravljanje kvalitetnih storitev za svoje naročnike in pa znanja, ki so potrebna za samo vodenje in organiziranje računovodskega servisa. Zlasti so pomembna:

- strokovno znanje o slovenskih računovodskih predpisih,
- strokovna znanja za oblikovanje in razumevanje računovodskih poročil,

- strokovna znanja, potrebna za oblikovanje in tolmačenje analitskih poročil za odločanje,
- strokovno znanje o predpisih s področja davkov in dajatev ter znanje za ravnanje in odločanje v skladu z njimi,
- strokovno znanje o davčnih vidikih poslovanja in bilanciranja,
- strokovna znanja s področja gospodarskih in finančnih predpisov,
- druga ustrezna strokovna znanja, potrebna za doseg ciljev usposabljanja.

Kot kaže Tabela 3, je v letu 2006 program usposabljanja za vodenje računovodskih servisov uspešno zaključil en kandidat, pet pa jih ni opravilo izpita, v letu 2007 pa izpita od skupaj petih kandidatov niso opravili trije, dva pa k izpitu nista pristopila.

Tabela 3: Program usposabljanja za vodenje računovodskih servisov – statistika opravljenih izpitov

Leto	Uspešno opravili izpit	Niso opravili izpita	Niso pristopili k izpitu	Skupaj
2006	1	5	0	6
2007	0	3	2	5

Vir: Združenje računovodskih servisov, 2008

Razloge za takšne rezultate lahko iščemo v dejstvu, da program usposabljanja za vodenje računovodskih servisov ni obvezen, saj je Zakon o računovodski dejavnosti, s katerim bo opravljen izpit obvezen za vse vodje računovodskih servisov, šele v pripravi, prav gotovo pa se bo s sprejetjem tega zakona slika zelo spremenila.

Združenje računovodskih servisov organizira tudi usposabljanje za knjigovodska dela. Udeleženci tega izobraževanja uspešno opravijo izpit, tako da lahko (Program usposabljanja za knjigovodska dela, 2008):

- pridobijo strokovno znanje o osnovnih gospodarskih kategorijah,
- uporabljajo in obvladujejo temeljne pojme in definicije s področja računovodstva,
- pridobijo temeljna strokovna znanja o računovodskih predpisih in se usposobijo za njihovo uporabo v praksi,
- se seznanijo z veljavnimi davčnimi predpisi in se usposobijo za ravnanja v skladu z njimi,
- znajo ravnati v skladu z gospodarskimi predpisi,
- razvijejo sposobnosti razumevanja temeljnih računovodskih izkazov,
- se usposobijo za vodenje temeljnih in pomožnih poslovnih knjig.

Iz Tabele 4 na naslednji strani je razvidno, da je v letu 2006 program usposabljanja za knjigovodska dela uspešno zaključilo dvanajst kandidatov, trije niso opravili izpita, trije kandidati pa izpita niso opravljali, leta 2007 pa je sedem kandidatov izpit opravilo uspešno, pet neuspešno, k izpitu pa en kandidat ni pristopil.

Tabela 4: Program usposabljanja za knjigovodska dela– statistika opravljenih izpitov

Leto	uspešno opravili izpit	niso opravili izpita	niso pristopili k izpitu	SKUPAJ
2006	12	3	3	18
2007	7	5	1	13

Vir: Združenje računovodskih servisov, 2008

Za kakovosten in uspešen računovodski servis pa je zelo pomembno sprotno izobraževanje in usposabljanje zaposlenih in vodij računovodskih servisov. Med dopolnilno izobraževanje bi lahko uvrstili pridobitev različnih potrdil in certifikatov, udeležba na seminarjih, posvetih ipd. V Tabeli 5 je prikazano, kako se različnih dogodkov udeležujejo zaposleni v računovodskih servisih.

Tabela 5: Dinamika dopolnilnega strokovnega izobraževanja

Povprečno število udeležb na zaposlenega v zadnjem letu in pol	Število servisov
0	36
0-1	64
1-2	76
2-3	47
3-4	32
4-5	17
5-6	12
6-8	12
10	1
Skupaj	297
Povprečje	2,2

Vir: Horvat, 2003, str. 26

Kot vidimo, naj bi se v povprečju vsak zaposleni udeležil 2,2 izobraževalna dogodka, zaskrbljujoče pa je dejstvo, da je kar 36 oz. 12 % takšnih, ki se takšnih izobraževanj sploh ne udeležujejo. Tudi ta podatek se bo s sprejetjem Zakona o računovodski dejavnosti zagotovo spremenil, saj predlog zakona za podaljševanje licence predvideva tudi dodatno izobraževanje s področja opravljanja dejavnosti.

Za čim bolj kvalitetno delo in sprotno seznanjanje z novostmi na področju računovodstva pa je zelo pomembno tudi spremljanje in prebiranje strokovnih revij, v katerih so te novosti predstavljene. Za računovodstvo so tako pomembne predvsem predvsem tri revije, stroka jim pravi kar »sveta trojica«. To so Iks (Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije), Obrtnik (Obrtna zbornica Slovenije) in Davčni bilten (Davčna uprava Republike Slovenije). Kakšno je stanje v Sloveniji na tem področju, nam kaže Tabela 6.

Tabela 6: Intenzivnost prebiranja strokovnih revij (redno branje)

Število revij	Število servisov	Odstotek servisov
0	16	5%
1	34	11%
2	64	20%
3	88	27%
4	64	20%
5	33	10%
6-8	23	7%
Skupaj	322	100%

Vir: Horvat, 2003, str.26

Iz tabele je razvidno, da je kar 5 % takšnih računovodskih servisov, ki ne prebirajo nobene od teh revij oziroma 11 % takšnih, ki spremljajo samo eno, kar kaže, da je stanje na tem področju zaskrbljujoče. Med najpogosteje navajanimi revijami so bili v tej anketi omenjeni še Revizor in pa Pravna praksa.

2.3.1.2 Spremljanje zadovoljstva naročnikov

Zadovoljstvo odjemalcev s storitvami računovodskih servisov je v veliki meri subjektiven psihološki koncept in ga lahko ugotavljamo le glede na njegovo manifestiranje, to je glede na to, kako se odraža v izražanju oziroma obnašanju odjemalcev. Zaradi vpliva številnih dejavnikov pa to izražanje oziroma obnašanje ne predstavlja objektivne slike njihovega zadovoljstva s storitvami. Običajno je rezultat njihovih predsodkov, pričakovanj in racionaliziranja odločitev (Snoj, 2000, str. 35).

Smotrno merjenje zadovoljstva odjemalcev zahteva redno, sofisticirano spremljanje njihovega obnašanja v zvezi s pridobivanjem in uporabo storitev računovodskih servisov. Stroški takšnega spremljanja pa so za servis pogosto previsoki. Številni računovodski servisi so namreč usmerjeni v kratkoročno doseganje dobičkov, smotrno spremljanje obnašanja odjemalcev pa običajno kaže prave rezultate šele na daljši rok (Snoj, 2000, str. 36).

Nekaj enostavnih načinov, ki se jih poslužujejo računovodski servisi za ugotavljanje zadovoljstva njihovih naročnikov (Snoj, 2000, str. 36):

- Kratki vprašalniki: rezultati, dobljeni na ta način, so zelo vprašljivi, saj odgovori običajno niso dovolj podrobni, da bi natančno osvetlili problem. Informacije običajno dajejo le odjemalci, ki so motivirani zaradi ekstremnega (ne)zadovoljstva z izdelki.
- Osebni kontakt oziroma korespondenca z odjemalci: podobni rezultati kot pri kratkih vprašalnikih.

- Sistem spremljanja reklamacij: lahko se zgodi, da v primeru ustnih pritožb odjemalcev, osebje le-teh ne posreduje managementu. Pri teh sistemih je pogosto tudi kopičenje negativnih informacij s halo učinkom v smislu – nič ni v redu. Pogosto so pritožbe le kulminacija (najvišja stopnja) različnih vzrokov, ki ostanejo prikriti, neznani.
- Ugotavljanje vplivov negativnega oziroma pozitivnega informiranja od ust do ust: le-to ima v izrazito konkurenčnem okolju med vsemi vplivnimi dejavniki najmočnejši vpliv na odjemalčevo odločanje v zvezi z izdelki.
- Enostavni vprašalniki v smislu »ali nas imate radi« - enkrat letno: pri tem organizacije ne vedo, da če vprašani odgovori pritrdilno, je pogosto v bistvu mnenja »sicer sem zadovoljen, toda od vas pravzaprav niti nisem pričakoval kaj več«. Zato je bolje vprašati po namerah za ponovno nakupovanje storitev in po tem, ali bodo vprašani določeno storitev priporočili svojim znancem oziroma bližnjim.

Težava se pojavi, če se računovodski servis ne potrudi poiskati vzrokov naročnikovega nezadovoljstva, temveč se sprijazni z dejstvom, da je naročnik nezadovoljen z njihovimi storitvami. Samo občasno merjenje zadovoljstva ne more dati prave slike o kakovosti storitev, ampak je treba zadovoljstvo naročnikov spremljati bolj pogosto. Odjemalci se pri razmišljanju o storitvah določene organizacije prilagajajo ravni njihovih pričakovanj in ne razmišljajo o tem, kaj bi se lahko naredilo bolje.

Glavni cilj računovodskih servisov bi tako prav gotovo moralo biti zadovoljstvo naročnikov. Vendar je tudi pravilna izbira računovodskega servisa za naročnike ključnega pomena za uspešno poslovanje. Kot je bilo že omenjeno, mnogi podjetniki mislijo, da je vodenje poslovnih knjig namenjeno predvsem državi, njih pa se to ne tiče, saj se želijo ukvarjati le s svojo stroko. Vendar se kmalu soočijo z dejstvom, da imajo skoraj vse njihove poslovne odločitve tudi neposreden vpliv na višini njihove davčne obveznosti in da so znanja s področja računovodstva in davkov zelo pomembna za predvidevanje teh posledic. Nekateri se zato udeležujejo seminarjev in tečajev s tega področja, ostali pa se po pomoč zatečejo k računovodskim servisom. Izbira le-tega je pomembna, pri tem pa morajo vedeti, kaj od računovodskega servisa sploh pričakujejo.

Na zadovoljstvo naročnikov v veliki meri vplivajo tudi njegova pričakovanja, ki so odvisna od njegovih potreb in želja. Nekaterim naročnikom je dovolj, da jim računovodski servis izdela le letna poročila in davčne obračune, torej le tisto, kar od njih zahteva država, vendar se čedalje več naročnikov zaveda, da so jim računovodske informacije lahko tudi v veliko oporo pri poslovnem odločanju. Seveda računovodski servis lahko prodaja le tiste storitve, ki jih je naročnik pripravljen plačati, zato je tudi v njegovem interesu, da svoje naročnike izobražuje in jih seznanja z možnostmi uporabe računovodskih informacij pri njegovem poslovanju. Samo naročniki, ki razumejo funkcijo računovodenja, znajo ceniti delo, ki ga zanj opravlja računovodstvo.

Računovodski servis mora svoje naročnike tudi redno obveščati o vseh novih računovodskih predpisih in jim pojasniti, kako le-ti vplivajo na njihovo poslovanje in kakšne so možne posledice, če se predpisov ne upošteva.

Če so naročniki zadovoljni s storitvami svojega računovodskega servisa, bodo ostali naročniki tudi v prihodnosti in računovodski servis priporočili tudi svojim prijateljem, znancem in poslovnim partnerjem. V nasprotnem primeru pa bo nezadovoljstvo povzročilo odhod naročnikov in pa širjenje negativnih informacij o računovodskem servisu.

2.3.2 Kakovost računovodskih servisov v Sloveniji

Ključnega pomena za kakovostno izvajanje storitev je predvsem izobraževanje. Združenje računovodskih servisov organizira usposabljanje za vodenje računovodskih servisov in na njihovi spletni strani se nahaja podatek, da so bile decembra 2006 v Sloveniji le 202 osebi, ki so imele opravljen izpit za vodenje računovodskih servisov. Istega leta je bilo v Sloveniji registriranih 3464 poslovnih subjektov, ki se ukvarjajo z računovodsko dejavnostjo, kar pomeni, da je le približno 6 % vodij teh subjektov imelo opravljen izpit. Računovodski servis torej lahko vodi kdorkoli, ki je polnoleten in opravično sposoben, saj v pri nas zaenkrat še ni zunanjsega preverjanja kakovosti in strokovnosti zaposlenih v računovodskih servisih. Leta 2003 je imelo kar 58 % zaposlenih samo srednješolsko izobrazbo, 33 % računovodskih servisov pa je imelo zaposlene z izključno srednješolsko izobrazbo.

V primerjavi z drugimi državami v Evropski uniji je to zaskrbljujoč podatek, saj so v državah petnajsterice, ki so v Evropsko unijo vstopile pred 1. majem 2004, vodje računovodskih servisov lahko le osebe, ki za to pridobijo licenco pristojne institucije. Prav tako pa je za pridobitev licence zahtevana univerzitetna oziroma visoka izobrazba. Računovodsko dejavnost torej lahko opravlja le oseba, ki za to izpolnjuje določene predpisane pogoje.

Udeležba na različnih seminarjih in delavnicah v Sloveniji ni obvezna in tako imamo 12 % računovodskih servisov, katerih zaposleni se ne udeležujejo nobene od oblik dodatnega izobraževanja in kar 5 % računovodskih servisov, v katerih ne spremljajo strokovnih revij s področja računovodstva. V nekaterih državah Evropske unije je določeno število ur dodatnega izobraževanja, ki se jih morajo udeleževati imetniki licenc za opravljanje računovodske dejavnosti.

V Sloveniji zavarovanje poklicne odgovornosti še ni dovolj uveljavljeno. V Evropi je takšno zavarovanje nekaj povsem običajnega, v nekaterih državah, npr. v Nemčiji in Franciji, pa je zavarovanje poklicne odgovornosti celo obvezno.

Kot lahko vidimo, je v Sloveniji glede računovodskih servisov še precej neurejenih področij in upamo lahko, da bo Zakon o računovodski dejavnosti, ki je trenutno še v pripravi, odpravil nekatere pomanjkljivosti, saj bodo od tega imeli korist tako računovodski servisi kot tudi njihovi naročniki.

2.4 Računovodska tarifa

Računovodska tarifa določa priporočljiv način vrednotenja in obračunavanja računovodskih storitev. Sprejel jo je Upravni odbor Združenja računovodskih servisov, zadnja je bila tako sprejeta 11.04.2007 na 39. seji in je objavljena na spletnih straneh Združenja. Računovodska tarifa za računovodske servise ni obvezujoča.

Razdeljena je na splošni del in na tarifni del. V prvem, splošnem delu, pojasni uporabo tarife, sam tarifni del pa vsebuje posamezne tarifne postavke za storitve, izražene v evrih. Zaradi inflacije v letu 2007 je Združenje ustanovilo delovno skupino, ki je proučila usklajevanje računovodske tarife z inflacijo. Upravni odbor pa je sprejel sklep, ki velja od 01.01.2008 in določa, da se računovodska tarifa enkrat letno uskladi z inflacijo, če le-ta preseže 2,5 % na letni ravni.

Vrednost računovodske tarife je določena v evrih, računovodske storitve pa se vrednotijo predvsem po naslednjih elementih (Računovodska tarifa, 2008):

- odgovornost za storitev in stopnjo strokovne zahtevnosti,
- posebna strokovna znanja izven računovodske stroke, kot tudi znanje in uporaba tujih jezikov ter mednarodnih standardov računovodskega poročanja,
- specialistična znanja,
- čas, ki je potreben za storitev,
- količina opravljenih storitev.

Po elementih porabljenega časa se vrednotijo predvsem naslednje storitve (Računovodska tarifa, 2008):

- urejanje knjigovodskih listin,
- čas odsotnosti med potovanjem k stranki,
- svetovanje.

Pri storitvah, ki zahtevajo znanje tujih jezikov in poznavanje mednarodnih standardov računovodskega poročanja, se tarifne postavke povišajo za petdeset odstotkov, za storitve, ki jih računovodski servis na zahtevo stranke ali državnega organa opravlja ob sobotah, nedeljah, praznikih ali dela prostih dnevih, pa se tarifne postavke povišajo za sto odstotkov. Za storitve, ki jih računovodski servis zaradi nepravočasno dostavljene dokumentacije opravlja izven rednega delovnega časa, se tarifne postavke povišajo za petdeset odstotkov.

Prav tako pa ima računovodski servis pravico do povračila stroškov v zvezi z delom v višini stroškov, ki so priznani kot davčno priznani odhodki. Višina teh stroškov je določena z Uredbo o višini povračil stroškov v zvezi z delom in drugih odhodkov, ki se ne všttevajo v davčno osnovo in uredbo o povračilu stroškov za službena potovanja v tujino z vsemi spremembami in dopolnitvami (Računovodska tarifa, 2008).

V drugem delu računovodske tarife so določene cene za posamezne računovodske storitve, ki jih računovodska tarifa zajema. Razdeljena je na naslednje postavke:

- Tar. št. 1 – Knjiženje: tu so določene cene za knjiženje vknjižb v glavno knjigo, vknjižbe v pomožne poslovne knjige in urne postavke za knjiženje v glavno in v pomožne knjige.
- Tar. št. 2 – Obračun plač in drugih izplačil fizičnim osebam ter prispevkov za zasebnike: določena je cena za obračun plače za zaposlenca, mesečni obračun plač za zasebnika in obračun drugih izplačil fizičnim osebam.
- Tar. št. 3 – Obračun davka na dodano vrednost in knjigovodstvo za potrebe obračunavanja DDV: določa ceno za vpis prejetih in izdanih računov v davčne evidence, mesečni in trimesečni obračun DDV, kvartalno poročilo in urna postavka.
- Tar. št. 4 – Poročanje: v tem odseku so določene cene za prijavo podatkov Zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje (ZPIZ) na poenotenih obrazcih, poročila Davčni upravi Republike Slovenije (DURS) o prejemkih fizičnih oseb za napoved dohodnine, poročila za namene statistike finančnih računov, poročilo o kratkoročnih terjatvah in obveznostih iz poslovanja z nerezidenti, poročila o kapitalskih udeležbah rezidentov v tujini, poročilo o prejetih in danih kreditih ter depozitih z nerezidenti, poročila o računih v tujini in kontokorentih, poročilo o kupljenih oz. prodanih tujih dolžniških vrednostnih papirjih mimo domačih posrednikov, poročilo o storitveni menjavi in delu blagovne menjave s tujino ter o tekočih kapitalskih transferih ter urna postavka.
- Tar. št. 5 – Obračun osnovnih sredstev: določena je cena za vnos in izločitev iz registra osnovnih sredstev, letni obračun amortizacije osnovnih sredstev in pa urna postavka.
- Tar. št. 6 – Izdelava računovodskih izkazov in davčnih obračunov: določene so cene za računovodske izkaze in obračun davka od dohodka za gospodarske družbe (izdelava medletne bilance stanja in izkaza poslovnega izida za družbe, letne bilance stanja in izkaza poslovnega izida za družbe, izkaza gibanja kapitala, izkaza denarnih tokov, obračun davka od dohodka pravnih oseb, uskupinjevanje računovodskih izkazov, izdelava pojasnil in razkritij k izkazom), za računovodske izkaze in obračun davka od dohodkov iz dejavnosti za zasebnike (izdelava medletne in letne bilance stanja in izkaza poslovnega izida za zasebnika, obračun davka od dohodkov iz dejavnosti), za računovodske izkaze in obračun davka od dohodka za posredne proračunske uporabnike (izdelava bilance stanja, izkaza

prihodkov in odhodkov, prilog k bilanci stanja, prilog k izkazu prihodkov in odhodkov, izdelava pojasnil in razkritij) in pa urna postavka.

- Tar. št. 7 – Druge storitve: ta del zajema cene svetovanja in načrtovanja (svetovanje za različne potrebe, sodelovanje pri inšpekcijskem in revizijskem pregledu, priprava podlag za izdelavo aktov o računovodstvu, izdelava finančnega načrta, izdelava poslovnega načrta, izdelava investicijskega elaborata), za različne prijave (prijava davčnega zavezanca in sprememb podatkov v davčni register, prijava potrebe po delavcu in prijava delavca v zavarovanje), določene pa so tudi cene za nekatere druge storitve (priprava dokumentacije za različne potrebe, urejanje dokumentacije, opomin za dostavo manjkajočih oz. zavrnitev neverodostojnih listin, opravljanje plačilnega prometa, izstavljanje računov po naročilu stranke, obračun obresti po naročilu stranke, izdelava predlogov za cesijo ali kompenzacijo po naročilu stranke, vzpostavitev stanja ob prevzemu stranke, izdelava opomina po naročilu stranke).

Cene za posamezne storitve so prikazane v računovodski tarifi v prilogi.

Januarja 2008 je Združenje računovodskih servisov svojim članom poslalo anketni vprašalnik glede uporabe računovodske tarife v praksi. S tem so želeli predvsem izvedeti:

- Ali računovodski servisi pri zaračunavanju svojih storitev uporabljajo računovodsko tarifo.
- Ali se zdi računovodskim servisom višina posameznih tarifnih postavk primerna.
- Ali računovodski servisi menijo, da so tarifne postavke potrebne prenove in katere so to.
- Ali računovodski servisi ob koncu meseca pripravijo obračun na osnovi dejansko opravljenega dela.
- Kako računovodski servisi zaračunavajo izdelavo zaključnega računa.
- Ali računovodski servisi pri svojem delu uporabljajo avtomatski prenos podatkov izdanih in prejetih računov v glavno knjigo.
- Kako računovodski servisi zaračunavajo prenos podatkov v glavno knjigo.
- Ocena, kolikšen delež delovnih ur so v letu 2007 računovodski servisi porabili za opravljanje v vprašalniku navedenih storitev.
- Osnovne podatke o računovodskem servisu.
- Predloge računovodskih servisov, kaj naj bi prenovljena računovodska tarifa vsebovala.

Kot so mi povedali na Združenju računovodskih servisov, rezultati te ankete ne bodo objavljeni javno, prikazani pa bodo na skupščini upravnega odbora združenja jeseni, katere se lahko udeležijo člani Združenja.

Po podatkih iz leta 1997 je svoje storitve po tarifi zaračunavalo le 28 % računovodskih servisov, 63 % jih je tarifo upoštevalo le delno, nižje cene od tistih, določenih v tarifi, je

zaračunavalo 6,8 % servisov, le 1,5 % pa je storitve zaračunavalo po višjih cenah kot so bile določene v računovodski tarifi.

V praksi računovodski servisi tarifo uporabljajo predvsem kot izhodišče za primerjanje razmerij med cenami različnih storitev, vendar pa iz strahu pred konkurenco svoje storitve navadno zaračunavajo precej manj, kot je to določeno v tarifi. Največkrat so s stranko dogovorjene za pavšalno mesečno plačilo in vseh storitev sploh ne zaračunavajo posebej.

2.5 Odgovornost računovodskih servisov

Vsak udeleženec v obligacijskem razmerju mora izpolnjevati svoje obveznosti pošteno, z namenom doseči pravi in resnični cilj pogodbe. Pravic, ki jih je pridobil s pogodbo, ne sme zlorabiti. Teh pravic ne sme izvrševati v nasprotju z njihovim namenom, zlasti ne z namenom škodovati sopogodbeniku. To določata načeli vestnosti in poštenja ter prepovedi zlorabe pravic, določeni v Obligacijskem zakoniku in Kodeksu poklicne etike računovodskega strokovnjaka.

Vodenje poslovnih knjig ter izdelava letnih poročil za pravne osebe se lahko zaupa drugi pravni osebi oziroma samostojnemu podjetniku posamezniku. Ta določba je pravna podlaga za pogodbeni prenos poslov in delno tudi odgovornosti pravne osebe za pravilnost vodenja poslovnih knjig. Pravna razmerja med pravno osebo, ki mora voditi poslovne knjige ter izdelati letna poročila v zvezi s svojim poslovanjem, in pravno osebo oziroma podjetnikom posameznikom, ki prevzame na podlagi pogodbe opravljanje omenjenega dela, določa pogodba o vodenju poslovnih knjig (Ivanjko, 2005, str. 37).

S slovenskimi računovodskimi standardi je urejen način in postopek vodenja knjigovodskih listin in poslovnih knjig. Vodenje poslovnih knjig se opravlja kot gospodarska dejavnost v obliki odplačne storitve. Vodenje poslovnih knjig se lahko zaupa vsem oblikam gospodarskih družb po Zakonu o gospodarskih družbah, zavodom, zadrugam in društvom, ki imajo status pravne osebe. S tem se pojavljajo pravna vprašanja in vsebina pogodbe o vodenju poslovnih knjig, odgovornost za pravilno vodenje poslovnih knjig in zavarovanje odgovornosti računovodskih servisov.

Prenos vodenja poslovnih knjig računovodskemu servisu je možen le na podlagi pogodbe o opravljanju določene storitve, ki je navadno trajnega značaja.

Pogodba o vodenju poslovnih knjig med naročnikom in računovodskim servisom mora vsebovati (Ivanjko, 2005, str. 42):

- označbo pogodbenih strank s podatki o organizacijskih oblikah, sedežu, davčni številki in osebi, ki zastopa naročnika oziroma računovodski servis,
- obveznost in pravico, da računovodski servis vodi poslovne knjige,
- posle, ki jih mora opravljati računovodski servis,
- rok oziroma časovno opredelitev opravljanja posla,

- način medsebojnega komuniciranja, pri čemer bodo praviloma določene osebe pri računovodskem servisu in naročniku, ki so dolžne med seboj komunicirati glede opravljanja poslov računovodskega servisa,
- pravico računovodskega servisa, da uporablja dokumentacijo naročnika,
- pravico računovodskega servisa, da stopa v prostore naročnika ali pa ureditev načina, kako se dostavlja potrebna dokumentacija računovodskemu servisu,
- ureditev pravice naročnika, da nadzoruje poslovanje računovodskega servisa,
- pravica naročnika, da vsak čas zahteva poročila o opravljanju poslov računovodskega servisa,
- opredelitev plačila računovodskemu servisu za opravljeno delo,
- opredelitev pravice do predujma,
- roki plačila, zavarovanje za plačilo (izročitev menice),
- retencijska pravica računovodskega servisa zaradi nepravočasnega plačila,
- dogovor o pogodbenih kaznih zaradi nepravočasnega ali nepravilnega dela računovodskega servisa,
- zavarovanje, ki ga mora ponuditi računovodski servis za pravočasno in pravilno opravljanje posla (npr. menica, depozit),
- pooblastilo naročnika, da res opravlja določene posle s tretjimi osebami v imenu in za račun naročnika, v zvezi z vodenjem poslovnih knjig,
- čas trajanja pogodbe (pravica odstopa naročnika, časovna opredelitev),
- pravica odpovedi (časovna opredelitev),
- ureditev odškodnine v primeru odstopa ali odpovedi zaradi neutemeljenega razloga in ob nepravem času,
- zavarovanje odgovornosti računovodskega servisa pri zavarovalnici (višina zavarovalne vsote),
- dogovor o regresni pravici naročnika, da zahteva vrnitev morebitnih plačanih kazni zaradi nepravilnega vodenje poslovnih knjig, za katero je odgovoren računovodski servis,
- dogovor o načinu reševanja sporov (določitev krajevne pristojnosti sodišča oziroma arbitraže) ali pa izvedeniških postopkov,
- opredelitev, ali je pravilnik o računovodstvu sestavni del te pogodbe,
- določilo o številu izvodov pogodbe in podpisi.

Pogodba lahko vsebuje tudi druga določila, ki urejajo razmerja med naročnikom in računovodskim servisom, odvisno od konkretnega primera.

2.5.1 Odškodninska odgovornost računovodskega servisa

Odškodninska odgovornost računovodskega servisa temelji na kršenju obveznosti iz pogodbe o vodenju poslovnih knjig. Odškodninska obveznost računovodskega servisa pomeni, da mora poravnati škodo, za katero je odgovoren naročniku, razen, če dokaže, da

je škoda nastala brez njegove krivde. Temeljne predpostavke za nastanek odškodninske obveznosti računovodskega servisa so (Ivanjko, 2005, str. 43):

- protipravnost ravnanja računovodskega servisa – to pomeni, da računovodski servis ravna v nasprotju s predpisi, pogodbo oziroma pričakovani naročnika in splošnimi standardi, ki veljajo pri opravljanju teh poslov v praksi;
- odgovornost računovodskega servisa – gre za odgovornost za neizpolnitev, če računovodski servis ne izpolni svojih obveznosti, v primeru, da računovodski servis svojih obveznosti ne izpolni pravočasno, pa gre za odgovornost za zamudo.
- vzročna zveza med ravnanjem računovodskega servisa in škodo pri naročniku – to pomeni, da mora biti škoda, ki je nastala pri naročniku, neposredno povezana s protipravnim ravnanjem računovodskega servisa;
- škoda na premoženju naročnika – gre za zmanjšanje premoženja, ki ga je naročnik utrpel zaradi protipravnega ravnanja računovodskega servisa.

Delavci, ki so zaposleni pri računovodskem servisu, ki ima status pravne osebe ali podjetnika posameznika, ne odgovarjajo neposredno naročniku za povzročeno škodo pri vodenju poslovnih knjig, razen če so pri svojem delu to škodo povzročili namenoma ali s kaznivim dejanjem. V takšnem primeru ima naročnik pravico izbire pri uveljavljanju odškodninskega zahtevka med delavcem in računovodskim servisom kot pravno osebo ali podjetnikom posameznikom. V primeru, da računovodski servis plača škodo naročniku na podlagi kršitve pogodbenih obveznosti, za katere je odgovoren delavec, ima pravico regresa do delavca samo pod pogojem, če je delavec povzročil škodo namenoma ali iz velike malomarnosti. Če je delavec povzročil škodo z majhno malomarnostjo, delodajalec v skladu s predpisi delovnega prava nima pravice zahtevati regresa od samega delavca (Ivanjko, 2005, str. 48).

Podlaga za odškodninsko odgovornost računovodskega servisa je lahko (Ivanjko, 2005, str. 48):

- kršitev dolžnosti varovanja poslovne skrivnosti (dolžnost molčečnosti),
- priznanje kakršnegakoli zahtevka, ki je sporen in v nasprotju z interesi naročnika,
- opustitev varovanja interesov naročnika in opustitev ukrepov, s katerimi bi se lahko odvrnila škoda za naročnika,
- če obstaja več možnosti za doseg določenega cilja, potem je potrebno izbrati tisti način, ki je za naročnika najbolj varen, za manj varne poti doseganja učinkov mora imeti soglasje naročnika,
- opustitev skrbne splošne analize in ugotavljanje vseh pomembnih dejstev,
- nepravilna uporaba zakonskih in drugih predpisov,
- opustitev dolžnosti svetovanja in pojasnjevanja.

2.5.2 Zavarovanje odškodninske odgovornosti računovodskega servisa

Zavarovanje pred odgovornostjo (ang. Liability Insurance, nem. Haftpflichtversicherung) je posebna samostojna zavarovalna panoga, v kateri se srečujejo pravne in ekonomske ter organizacijske sestavine zavarovalnega posla in pravnega razmerja glede odškodninske odgovornosti. Predmet zavarovanja pred odgovornostjo je obveznost povrniti škodo in nudi zavarovancu določeno zaščito. Ščiti celotno premoženje zavarovanca pred nepredvideno škodo, ki bi jo lahko povzročili zahtevki oškodovancev na podlagi predpisov o povzročitvi škode. Zavarovalnica ne krije v celoti odškodninske obveznosti zavarovanca, če ta presega zavarovalno vsoto, ki je dogovorjena v zavarovalni pogodbi.

Pri zavarovanju računovodskih servisov gre za zavarovanje t.i. čiste premoženjske škode, to je škode, ki nastane zaradi kršitve pogodbene obveznosti in se ne nanaša na smrt, telesno poškodbo, okvaro zdravja ljudi oziroma poškodb ali uničenja stvari. Ta del spada pod zavarovanje splošne civilne odgovornosti, ki pa ne krije nevarnosti pri poklicnem delu, kot je delo računovodskega servisa.

Iz takšnega zavarovanja so praviloma izključeni vsi odškodninski zahtevki, ki se nanašajo na namerno povzročeno škodo, škodo, povzročeno s kršitvijo predpisov, škodo, ki bi bila povzročena na stvareh, osebno škodo, plačilo denarnih kazni, škodo zaradi zamude rokov, škodo, ki bi bila povzročena zaradi višje sile in drugo.

Zavarovalnica se tudi zavezuje, da bo računovodskemu servisu priskrbelo obrambo pred neutemeljenimi zahtevki in, če gre za kaznivo dejanje, tudi obrambo v kazenskem postopku.

Združenje računovodskih servisov je skupaj z Zavarovalnico Maribor oblikovalo ponudbo za zavarovanje odgovornosti računovodskih servisov pred morebitnimi odškodninskimi zahtevki njihovih komitentov. Zavarovalnica Maribor nudi članom Združenja računovodskih servisov tudi 10% popust na zavarovalno premijo. Posebnosti zavarovanja, kot ga ponuja Zavarovalnica Maribor, so (Zavarovanje poklicne odgovornosti, www.gzs.si, 2008):

- zavarovanje vključuje splošno civilno odgovornost za tretje osebe in stvari, prav tako vključuje delodajalčevo odgovornost, kar pomeni, da so pokriti tudi morebitni odškodninski zahtevki delavcev, ki so zaposleni v računovodskem servisu,
- kritje zavarovanja stroškov ponovne izdelave izgubljenih, uničenih ali poškodovanih dokumentov, ki jih ima računovodski servis na skrbi, brez doplačila,
- zavarovanje poklicne odgovornosti, kritje odškodninske obveznosti zavarovanca za čisto premoženjsko škodo, ki nastane zaradi napačnega ravnanja ali opustitve potrebnega ravnanja pri opravljanju računovodske in knjigovodske dejavnosti, ki jo proti zavarovancu uveljavlja naročnik ali tretja oseba,

- zavarovanje krije tudi povračilo glob (kazni), če presežejo vrednost, določeno v klavzuli, ki dopolnjuje posebne pogoje za zavarovanje poklicne odgovornosti.
-

Na spletni strani Zavarovalnice Maribor pa najdemo informacijo, da zavarovanje poklicne odgovornosti krije škode zaradi malomarnosti, napake ali opustitve poklicne dolžnosti zavarovanca in njegovih zaposlenih za opravljanje dejavnosti. Zavarujejo čisto premoženjsko škodo, ki jo je izvajalec poklica povzročil tretji osebi, ker je storil strokovno napako. Zavestno ravnanje v nasprotju s pravili stroke ali zakonodaje ni zavarovano.

2.6 Predlog Zakona o računovodski dejavnosti

Namen Zakona o računovodski dejavnosti je podrobneje urediti področje računovodske dejavnosti in opravljanja računovodskih storitev za zunanje uporabnike predvsem s ciljem zaščite naročnika storitev računovodskih servisov, dviga kvalitete računovodskih servisov, povečanja zaupanja v resničnost in verodostojnost letnih poročil in izkazov. Pričakovana posledica tega je tudi dvig ugleda računovodske stroke. Zato predlog zakona določa pogoje, ki jih morajo izpolnjevati računovodske družbe in pri njih zaposleni vodje računovodskih družb. Osrednji cilj zakona je urediti računovodsko dejavnost tako, da bo spoštovano načelo pravne varnosti vseh strank, ki so v razmerju prisotne ter varovanje javnega interesa na tem področju s prednostnima ciljema varovanja pogodbeno šibkejše stranke, to je naročnika, kakor tudi skrb za razvoj in ugled računovodske stroke (Tomc Lampič, 2005, str. 19).

Bistveni cilji, ki jih zasleduje predlagani zakon so, da se v skladu s temeljnimi načeli in namenom zakona opredelijo in s tem zavarujejo pravice in dolžnosti naročnikov, tretjih oseb, vodij računovodskih družb ter računovodskih družb, tako da se (Tomc Lampič, 2005, str. 19):

- v povezavi s standardno klasifikacijo dejavnosti uredijo pojmi s področja opravljanja računovodskih storitev,
- določi računovodskim družbam in vodjem računovodskih družb jasne pogoje za opravljanje storitev oz. poslov računovodenja za zunanje naročnike,
- določi pravila za varno in skrbno poslovanje, ki so jih računovodske družbe in vodje računovodskih družb dolžni upoštevati pri svojem delu,
- opredeli pristojnost zbornice in ministrstev,
- zagotovi javne evidence o računovodskih družbah in vodjih računovodskih družb,
- zagotovi inšpekcijski nadzor nad izvajanjem zakona.

Zakon določa, da so izvajalci računovodskih storitev gospodarske družbe in podjetniki posamezniki, če izpolnjujejo predpisane pogoje. Med računovodske storitve poleg knjigovodenja in računovodenja spadata tudi davčno in poslovno svetovanje.

Pooblastila za podeljevanje in odvzemanje licenc za opravljanje dejavnosti ima Gospodarska zbornica Slovenije, ki tudi vodi register računovodskih družb z licenco in

izvaja preizkuse usposobljenosti. Nadzor nad zbornico izvajata Ministrstvo za gospodarstvo in Ministrstvo za finance, Ministrstvo za delo pa je pristojno za izdajanje odločb o priznanju kvalifikacij osebam iz držav članic Evropske unije.

Pravico do izvajanja računovodske dejavnosti pridobijo samo družbe z ustrezno licenco, pogoj zanjo pa je, da mora imeti zaposleno vsaj eno osebo, ki je z opravljenim izpitom na Gospodarski zbornici Slovenije pridobila potrdilo o usposobljenosti za vodjo računovodskega servisa, ima zavarovano poklicno odgovornost in poda izjavo, da bo spoštovala etični kodeks. Družbe morajo s svojimi naročniki skleniti pisne pogodbe.

Zakon določa tudi razloge za odvzem in prenehanje licence ter začasno prepoved opravljanja dejavnosti, prav tako pa ureja tudi možnosti opravljanja računovodske dejavnosti oseb iz držav članic Evropske unije.

Gospodarska zbornica Slovenije vodi register družb z licenco in imenik vodij računovodskih družb, zakon pa predpisuje tudi podatke, ki jih morata register in imenik vsebovati ter z ustreznimi pravilniki predpiše način vodenja registrov in imenikov.

Tiste družbe, ki na dan uveljavitve zakona že opravljajo računovodsko dejavnost, imajo dve leti časa za uskladitev z določbami novega zakona.

SKLEP

V Sloveniji so se po osamosvojitvi množično ustanavljala zasebna podjetja in to je bil glavni razlog za razmah števila računovodskih servisov. Računovodski servisi so specializirana podjetja, naročniki njihovih storitev so predvsem mala podjetja, katerih lastniki oz. vodje nimajo dovolj strokovnega znanja, da bi računovodsko funkcijo opravljali sami, zaposlitev lastnega usposobljenega računovodja pa zanje predstavlja prevelik strošek. Računovodski servisi opravljajo svojo dejavnost za veliko število naročnikov, zato morajo biti seznanjeni s posebnostmi v vseh dejavnostih, ki jih opravljajo njegovi naročniki.

Računovodske storitve lahko v Sloveniji opravlja praktično vsaka pravilno sposobna oseba, kar postavlja pod vprašaj strokovnost izvajanja računovodskih storitev, saj neusposobljeni računovodski servisi svojim naročnikom lahko povzročijo tudi veliko škodo. V mnogih državah Evropske unije lahko računovodsko dejavnost opravljajo le osebe z ustrezno izobrazbo, ki so včlanjene v strokovna združenja, opraviti pa morajo tudi strokovni izpit in pridobiti ustrezno licenco. Zavarovanje poklicne odgovornosti je v teh državah obvezno, v Sloveniji pa to še ni razširjeno. Računovodski delavci morajo upoštevati določena pravila stroke. Tako v Sloveniji poznamo Kodeks etike računovodskega strokovnjaka, Kodeks računovodskih načel in Kodeks poklicne etike računovodje.

Ponudba storitev računovodskih servisov v Sloveniji še zdaleč ne obsega vseh nalog, ki jih zajema računovodska funkcija. Dejavnost računovodskih servisov v največji meri obsega knjigovodenje, saj le-to zaposluje kar 63 % vseh zmogljivosti slovenskih računovodskih servisov. Računovodskega predračunavanja, nadziranja in analiziranja, ki so za izvajanje vodstvenih funkcij zelo pomembne, pa skorajda ne delajo. Razlog za to gre iskati predvsem v premajhni strokovni podkovanosti zaposlenih v računovodskih servisih, pa tudi v naročnikih samih, ki se pomembnosti teh funkcij niti sami ne zavedajo.

Računovodski servisi naj bi svoje storitve zaračunavali po računovodski tarifi, vendar le-ta ni obvezujoča, zato jo večinoma uporabljajo le za izhodišče za primerjanje razmerij med cenami različnih storitev, naročniki pa ponavadi plačujejo nižje cene od tistih v tarifi.

Združenje računovodskih servisov pri Gospodarski zbornici Slovenije se trudi za kontrolo opravljanja računovodske dejavnosti. Ker v Sloveniji računovodske storitve lahko opravlja praktično vsak, naročniki, ki nimajo ustreznega znanja s področja računovodstva, ne morejo sami presoditi, ali računovodski servis svoje delo v resnici opravlja kvalitetno in v njihovo korist. Tako je bil predlog Zakona o računovodski dejavnosti že leta 2006 posredovan ustreznim ministrstvom. V predlogu Zakona o računovodski dejavnosti je predvideno, da bo po sprejetju zakona za opravljanje računovodske dejavnosti potrebno več strokovnega znanja, kot je bilo do sedaj. Vodja računovodskega servisa bo moral imeti licenco za opravljanje dejavnosti, zavarovano poklicno odgovornost in spoštovati etični kodeks. Nadzor nad podeljevanjem licenc, njihovim obnavljanjem, pa tudi odvzemom, pa bo vršila Gospodarska zbornica Slovenije.

Pri izdelavi diplomskega dela sem tako prišla do zaključka, da je računovodskih servisov v Sloveniji sicer veliko, vendar je mnogokrat vprašljiva njihova strokovnost. Podatki iz različnih anket kažejo precej zaskrbljujočo sliko. Izobrazbena struktura zaposlenih v računovodskih servisih je slaba, prevladujejo predvsem zaposleni s srednješolsko izobrazbo. Mnogi se ne udeležujejo seminarjev in niti ne odprejo nobene strokovne revije, tako da je se potrebno vprašati, kako takšni računovodski delavci sploh lahko opravljajo svoje delo v skladu s predpisi, ki se kar pogosto menjajo. Že sama udeležba na programih usposabljanja za vodenje računovodskih servisov je slaba, lansko leto pa po končanem usposabljanju niti en kandidat ni opravil izpita.

Predlog Zakona o računovodski dejavnosti obeta, da bo uredil stanje na področju računovodskih servisov v Sloveniji. Le-ti bodo tako lahko vodile le za to usposobljene osebe, ki se bodo morale sproti izobraževati, če bodo želele obdržati licenco. Z vidika naročnikov računovodskih storitev bo takšna sprememba dobrodošla in prav gotovo bo to pripomoglo k bolj kvalitetnemu opravljanju računovodskih storitev.

LITERATURA IN VIRI

1. Bizilj, M. (1997): *Vpliv računovodskih servisov na kakovost računovodstva*. [diplomsko delo]. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
2. Čeč, S. (2005): *Dejavniki uspešnosti delovanja računovodskega servisa*. [diplomsko delo]. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
3. *Direktiva 2005/36/EC o priznavanju poklicnih kvalifikacij*. Najdeno 13. maja 2008 na spletnem naslovu <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2005:255:0022:0142:EN:PDF>
4. Duffy H. (2006, november): Outsourcing: threat or opportunity?. *Accounting Today*, str. 10.
5. Glažar, T. (2001): *Pot do uspešnega računovodskega servisa*. [diplomsko delo]. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
6. Glažar, T. (2005): *Trženje računovodskih storitev v Sloveniji*. [diplomsko delo]. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
7. Grilc, P. (2005): Teze Zakona o računovodski dejavnosti. *Zbornik referatov 7. kongresa računovodskih servisov* (str. 23-34). Portorož: Gospodarska zbornica Slovenije.
8. Hrovat, R. (2003): Računovodski servisi v Sloveniji. *Iks*, Ljubljana 30 (10), 21-33
9. Javornik, M. (2003): *Prednosti in slabosti prenosa računovodstva iz podjetja v računovodski servis*. [diplomsko delo]. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
10. Juma'h, H. A. & Wood D. (1999): Outsourcing implications for accounting practices. *Managerial Auditing Journal*, 14 (8), 387-392.
11. Kavčič, S. (2001): Organizacijski ustroj računovodske službe in njeno razmerje do finančne službe. *Zbornik 33. simpozija o sodobnih metodah v računovodstvu in poslovnih financah* (str. 153-166). Portorož: Zveza ekonomistov Slovenije in Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije.
12. Kodeks etike računovodskega strokovnjaka. Najdeno 14. januarja 2008 na spletnem naslovu http://www.mf.gov.si/slov/sir/Kodeks_etike_rac_strokovnjaki.pdf
13. Kodeks poklicne etike računovodje. Najdeno 14. januarja 2008 na spletnem naslovu http://www.si-revizija.si/racunovodje/dokumenti/Kodeks_etike_racunovodja.pdf
14. Kodeks računovodskih načel. Najdeno 14. januarja 2008 na spletnem naslovu http://www.si-revizija.si/racunovodje/dokumenti/Kodeks_racunovodskih_nacel.pdf
15. Kodeks združenja računovodskih servisov. Najdeno 12. februarja 2008 na spletnem naslovu http://www.gzs.si/slo/panoge/zdruzenje_racunovodskih_servisov/kodeks_zsr
16. Koželj, S. (1995): Vsebina in organizacijske posebnosti računovodskih servisov. *Zbornik 27. simpozija o sodobnih metodah v računovodstvu in poslovnih financah* (str. 125-138). Portorož: Zveza ekonomistov Slovenije in Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije.

17. Kuhar, B. (2004): *Možnost uporabe obstoječih računalniških rešitev v računovodskih servisih*. [diplomsko delo]. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
18. Ivanjko, Š. (2005): Odgovornost in zavarovanje odgovornosti računovodskih servisov. *Zbornik referatov 7. kongresa računovodskih servisov* (str. 35-53). Portorož: Gospodarska zbornica Slovenije.
19. Igličar, A. & Hočevar M. (1997): *Računovodstvo za managerje*. Ljubljana: Gospodarski vestnik.
20. Macarol B. (2003, 3. junij): V ceni storitve je tudi "neotipljiva" davčna varnost. *Finance*, str. 17.
21. Macarol, B. (2001): Vloga in ustroj računovodskih servisov. *Zbornik 33. simpozija o sodobnih metodah v računovodstvu in poslovnih financah* (str. 137-151). Portorož: Zveza ekonomistov Slovenije in Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije.
22. Pogovor z direktorico Združenja računovodskih servisov (ga. Polonca Podgoršek)
23. Program usposabljanja za knjigovodska dela. Najdeno 12. februarja 2008 na spletnem naslovu http://www.gzs.si/slo/panoge/zdruzenje_racunovodskih_servisov/programi_usposabljanja/program_usposabljanja_za_knjigovodska_dela
24. Program usposabljanja za vodenje računovodskih servisov. Najdeno 12. februarja 2008 na spletnem naslovu http://www.gzs.si/slo/panoge/zdruzenje_racunovodskih_servisov/programi_usposabljanja/program_usposabljanja_za_vodenje_racunovodskih_servisov
25. Računovodska tarifa. Najdeno 12. februarja 2008 na spletnem naslovu http://www.gzs.si/slo/panoge/zdruzenje_racunovodskih_servisov/racunovodska_tarifa
26. Slovenski računovodski standardi (2006). *Uradni list RS*. (št. 118/05, 27. december 2005)
27. Snoj, B. (2000): Zadovoljstvo odjemalcev in njegovo merjenje v računovodskih servisih. *Zbornik referatov 2. kongresa računovodskih servisov* (str. 25-40). Portorož: Gospodarska zbornica Slovenije.
28. Šircelj, A. (2005): Organiziranost računovodske dejavnosti v državah članica EU. *Zbornik referatov 7. kongresa računovodskih servisov* (str. 9-13). Portorož: Gospodarska zbornica Slovenije, 2005.
29. Škerjanc, M. (2003): *Kakovost računovodenja računovodskih servisov*. [diplomsko delo]. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
30. Šubič, P. (2007, 30. januar): Anketa: Več kot le brezhibno računovodstvo. *Finance*, str. 18.
31. Thiss L. (2005, november): Outsourcing accounting makes sense, *Accounting Technology*, str. 8.
32. Tomc Lampič, R. (2005): Okoliščine ob nastajanju predloga Zakona o računovodstvu. *Zbornik referatov 7. kongresa računovodskih servisov* (str. 17-21). Portorož: Gospodarska zbornica Slovenije.

33. Turk, I., Kavčič, S. & Koželj, S. (2003). *Stroškovno računovodstvo*. Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije.
34. Vehar, N. (1998): *Kakovost računovodskih servisov*. [diplomsko delo]. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
35. Vehar, N. (1998): Kakovost računovodskih servisov pri nas. *Iks*, Ljubljana 25 (12), 157-195
36. Veliki slovar tujk. Ljubljana: Cankarjeva založba, 2002
37. Vezjak Blanka (2005): *Pravilnik o računovodstvu gospodarske družbe v skladu s SRS 2006*. Ljubljana, Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije.
38. Vukovič V. (2007, 30. januar): Dober računovodja je kombinacija finančnika in davčnega svetovalca. *Finance*, str. 18.
39. Zakon o gospodarskih družbah (2006). *Uradni list RS*. (št. 42/06, 19. april 2006).
40. Zakon o računovodstvu (1999). *Uradni list RS*. (št. 23/99, 08. april 1999).
41. Zavarovanje poklicne odgovornosti. Najdeno 13. januarja 2008 na spletnem naslovu http://www.gzs.si/slo/panoge/zdruzenje_racunovodskih_servisov/zavarovanje_poklicne_odgovornosti
42. Zavarovanje poklicne odgovornosti. Najdeno 10. februarja 2008 na spletnem naslovu <http://www.zav-mb.si/poslovna-zavarovanja/odgovornost/zavarovanje-poklicne-odgovornosti/>
43. Združenje računovodskih servisov. Najdeno 13. januarja 2008 na spletnem naslovu http://www.gzs.si/slo/panoge/zdruzenje_racunovodskih_servisov

PRILOGA

RAČUNOVODSKA TARIFA

Upravni odbor Združenja računovodskih servisov je na 39. seji dne 11.4.2007 sprejel naslednjo

RAČUNOVODSKO TARIFO

A) SPLOŠNI DEL

1. člen

Ta tarifa določa priporočljiv način vrednotenja in obračunavanja računovodskih storitev.

2. člen

Računovodske storitve po tej tarifi so storitve, ki jih opravljajo računovodski servisi za uporabnike teh storitev (v nadaljnjem besedilu: stranke).

3. člen

Vrednost storitev je v tej tarifi določena v evrih.

4. člen

Računovodske storitve se vrednotijo predvsem po naslednjih elementih:

- odgovornost za storitev in stopnjo strokovne zahtevnosti,
- posebna strokovna znanja izven računovodske stroke, kot tudi znanje in uporaba tujih jezikov ter mednarodnih računovodskih standardov,
- specialistična znanja,
- čas, ki je potreben za storitev,
- količina opravljenih storitev.

5. člen

Po elementih porabljenega časa se vrednotijo predvsem naslednje storitve:

- urejanje knjigovodskih listin,
- čas odsotnosti med potovanjem k stranki,
- svetovanje.

6. člen

Za storitve, pri katerih je potrebno poznavanje mednarodnih računovodskih standardov in uporaba tujega jezika, se tarifne postavke zvišajo za 50%.

7. člen

Za storitve, ki jih na zahtevo stranke ali državnega organa računovodski servis opravi ob sobotah, nedeljah, praznikih ali dela prostih dnevih, se tarifne postavke zvišajo za 100%.

Za storitve, ki jih računovodski servis opravi izven rednega delovnega časa zaradi nepravočasno dostavljene dokumentacije, se cena poveča za 50%.

8. člen

Računovodski servis ima pravico do povračila stroškov v zvezi z delom v višini stroškov, ki so priznani kot davčno priznani odhodki.

Višina stroškov iz prejšnjega odstavka je določena z Uredbo o višini povračil stroškov v zvezi z delom in drugih odhodkov, ki se ne všttevajo v davčno osnovo in Uredbo o povračilu stroškov za službena potovanja v tujino z vsemi spremembami in dopolnitvami.

9. člen

Ta tarifa začne veljati naslednji dan po objavi na spletnih straneh Združenja računovodskih servisov (<http://www.gzs.si/zrs>), uporablja pa se od 01.05.2007 dalje.

Alojz Rejc l.r.
predsednik ZRS

B) TARIFA

Posamezne storitve se vrednotijo po naslednjih tarifnih postavkah:

Tar. št. 1 – Knjiženje

	EUR
1.1. knjiženje v glavno knjigo - minimalni pavšal:	
• dvostavno knjigovodstvo (do 110 knjižb)	104,00
• enostavno knjigovodstvo (do 55 knjižb)	52,00
1.2. vknjižba v glavno knjigo po preseženem pavšalu	0,94
1.3. vknjižba v pomožne poslovne knjige	0,65
1.4. avtomatski prenos vknjižbe po preseženem pavšalu	0,50
1.5. urna postavka za knjiženje v glavno knjigo	49,00
1.6. urna postavka za knjiženje v pomožne poslovne knjige	29,00

Tar. št. 2 – Obračun plač in drugih izplačil fizičnim osebam ter prispevkov za zasebnike

EUR

2.1. obračun plače za zaposlenca	
• pri številu zaposlencev 1 - 5	32,50
• pri številu zaposlencev 6 - 50	24,00
• pri številu zaposlencev nad 50	13,00
2.2. mesečni obračun prispevkov za zasebnika	32,50
2.3. obračun drugih izplačil fizičnim osebam	32,50

Tar. št. 3 – Obračun davka na dodano vrednost in knjigovodstvo za potrebe obračunavanja DDV

EUR

3.1. vpis računa v davčne evidence	0,65
3.2. mesečni obračun DDV-O	46,00
3.3. trimesečni obračun DDV-O	78,00
3.4. kvartalno poročilo KPO	32,50
3.5. urna postavka	97,50

Tar. št. 4 - Poročanje

EUR

4.1. prijava podatkov ZPIZ na obrazcu M4-M8	13,00
4.2. Poročilo Davčni upravi RS o prejemkih fizičnih oseb za napoved dohodnine	19,50
4.3. Poročilo za namene statistike finančnih računov	130,00
4.4. Poročilo o kratkoročnih terjatvah in obveznostih iz poslovanja z nerezidenti - SKV	65,00
4.5. Poročilo o kapitalskih udeležbah rezidentov v tujini – SN 11, SN 44 in o kapitalskih nerezidentov iz tujine – SN 22, SN 55	97,50
4.6. Poročilo o prejetih in danih kreditih ter depozitih z nerezidenti - KRD	65,00
4.7. Poročilo o računih v tujini in kontokorentih – C	65,00
4.8. Poročilo o kupljenih/prodanih tujih dolžniških vrednostnih papirjih mimo domačih posrednikov – DVP	65,00
4.9. Poročilo o storitveni menjavi in delu blagovne menjave s tujino, ter o tekočih kapitalskih transferih – BST	65,00
4.10. urna postavka	65,00

Tar. št. 5 – Obračun osnovnih sredstev

EUR

5.1. vnos v register osnovnih sredstev	6,50
5.2. izločitev iz registra osnovnih sredstev	6,50
5.3. letni obračun amortizacije osnovnih sredstev	najmanj 65,00
5.4. urna postavka	39,00

Tar. št. 6 – Izdelava računovodskih izkazov in davčnih obračunov

EUR

6.1. RAČUNOVODSKI IZKAZI IN OBRAČUN DAVKA OD DOHODKA ZA GOSPODARSKE DRUŽBE:	
• 6.1.1. medletna bilanca stanja za družbe	najmanj 195,00
• 6.1.2. medletni izkaz poslovnega izida za družbe	najmanj 195,00
• 6.1.3. letna bilanca stanja za družbe	najmanj 325,00
• 6.1.4. letni izkaz poslovnega izida za družbe	najmanj 325,00
• 6.1.5. izkaz gibanja kapitala	najmanj 65,00
• 6.1.6. izkaz denarnih tokov	najmanj 260,00
• 6.1.7. obračun davka od dohodka pravnih oseb	najmanj 325,00
• 6.1.8. uskupinjevanje računovodskih izkazov	najmanj 390,00
• 6.1.9. pojasnila in razkritja k izkazom (urna postavka)	najmanj 97,50
6.2. RAČUNOVODSKI IZKAZI IN OBRAČUN DAVKA OD DOHODKOV IZ DEJAVNOSTI ZA ZASEBNIKE:	
• 6.2.1. medletna bilanca stanja za zasebnika	najmanj 65,00
• 6.2.2. medletni izkaz poslovnega izida za zasebnika	najmanj 65,00
• 6.2.3. letna bilanca stanja za zasebnika	najmanj 65,00
• 6.2.4. letni izkaz poslovnega izida za zasebnika	najmanj 65,00
• 6.2.5. obračun davka od dohodkov iz dejavnosti	najmanj 195,00
6.3. RAČUNOVODSKI IZKAZI IN OBRAČUN DAVKA OD DOHODKA ZA POSREDNE PRORAČUNSKE UPORABNIKE:	
• 6.3.1. bilanca stanja	najmanj 325,00
• 6.3.2. izkaz prihodkov in odhodkov	najmanj 325,00
• 6.3.3. priloge k bilanci stanja	najmanj 130,00
• 6.3.4. priloge k izkazu prihodkov in odhodkov	
• določenih uporabnikov (4 priloge)	najmanj 260,00
• drugih uporabnikov (2 priloge)	najmanj 130,00
• 6.3.5. pojasnila in razkritja	najmanj 325,00
6.4. URNA POSTAVKA	najmanj 97,50

Tar. št. 7 – Druge storitve

EUR

7.1. SVETOVANJE IN NAČRTOVANJE:	
• 7.1.1. svetovanje za različne potrebe - začete pol ure	najmanj 65,00
• 7.1.2. sodelovanje pri inšpekcijskem in revizijskem pregledu – urna postavka	najmanj 65,00
• 7.1.3. priprava podlag za izdelavo aktov o računovodstvu - urna postavka	najmanj 97,50
• 7.1.4. izdelava finančnega načrta	najmanj 195,00
• 7.1.5. izdelava poslovnega načrta	najmanj 975,00
• 7.1.6. izdelava investicijskega elaborata	najmanj 1.950,00
7.2. PRIJAVE:	
• 7.2.1. prijava davčnega zavezanca in sprememb podatkov v davčni register	32,50
• 7.2.2. prijava potrebe po delavcu in prijava delavca v zavarovanje (obrazci PD-1 in M1/M2)	32,50
7.3. DRUGE STORITVE:	
• 7.3.1. priprava dokumentacije za različne potrebe - urna postavka	39,00
• 7.3.2. urejanje dokumentacije	
• začete pol ure	najmanj 9,80
• ali za dokument	najmanj 1,30
• 7.3.3. opomin za dostavo manjkajočih oz. zavrnitev neverodostojnih listin	13,00
• 7.3.4. opravljanje plačilnega prometa – urna postavka	39,00
• 7.3.5. fakturiranje - izstavitev računa po naročilu stranke	6,50
• 7.3.6. obračun obresti po naročilu stranke	13,00
• 7.3.7. izdelava predlogov za cesijo ali kompenzacijo po naročilu stranke	3,30
• 7.3.8. vzpostavitev stanja ob prevzemu stranke - urna postavka	97,50
• 7.3.9. izdelava opomina po naročilu stranke	13,00

